

NEMZETI

A Nemzeti Színház magazinja
2016. március–április

HOBO
MARTON László
VIDNYÁNSZKY Attila

III. MITEM

A félelem virágai

Tragédia és pedagógia

műsornaptárral, előadás- és programajánlóval

Madách Nemzetközi Színházi Találkozó – fesztivál-földrajz, szerb, román, lengyel, dél-koreai előadások • **Ádámok és Évák** – diákok és Madách műve • **Nézőpont** – Száraz Miklós György, drMáriás • **Premiergalériák** – 6, Csongor és Tünde • **Színháznovella** – Szív Ernő: Hogy lesz az előadás? • **Olvasnivaló** – a Nemzeti Színház könyvei

Élet, álom, színház

Úgy gondolom, mindannyian őrzünk gyermekkorunkból vagy életünk későbbi szakaszából olyan élményeket, emlékeket, amelyek szinte beleégtek személyiségünk rejtett zugaiba, és néha a legváratlanabb pillanatokban, a lelkünk mélyéről olyan erővel törnek a felszínre, hogy magunk is megdöbbenünk – a mindennapok megszokott felszínessége mögött még mindig ott él bennünk a hajdani kereső, világra rácsodálkozó gyermeki lény.

Ritka és felemelő pillanatok ezek. Álomszerűek. Amikor a felismerés ereje, az együttérzés fájdalma, a szenvedély sodrása, a boldogság tökéletes csöndje összeáll valami különös teljesség-érzetté. Egyetlen villanásra, vagy csak nagyon rövid időre, hogy aztán elroppenjen, mint egy fehér madár, egy másik világ hírnöke. De a vágy, hogy újra átélhessük ezt a teljességet, ottmarad velünk.

Én ezt a színházat keresem. Azt a tünékeny pillanatot, amikor a valóság falai kitágulnak, magasabb rendű értelmet nyerne, és elhiszem, hogy az emberi létnek értelme van. De ez nem csak színházi térben lehetséges – a *teatralitás* része a mindennapjainknak, az utcán, egy szobában, álmunkban is átélhetjük a létezés *misztériumát*.

Mégis, talán a színház, mint közösség – alkotók és nézők közössége – az egyik olyan hely, ahol a valódi, közvetlen emberi kontaktus révén olyan szellemi és lelki energiák szabadulhatnak fel, amelyekkel hosszú ideig töltekezni tudunk.

Amikor Mihail Csehovot, a legendás orosz színészt arról kérdezték, hogyan képes ennyi embert egyszerre lenyűgözni, azt válaszolta: „Mert szeretem őket”.

Az a színház, amely képes a nézők és a színpad között létrehozni azt a varázslatos hidat, amit akár szeretetnek is hívhatunk, teremtménye erővel bír.

Színház, álom, élet...

KOZMA ANDRÁS
dramaturg

8

A NÉZŐKNEK SZÓL

„A legfontosabb, hogy most itt Budapesten olyan produkciókat nézhetünk meg, amiket máskor nem láthatunk. A görögök Iliásztól Ostermeier Sirályáig nagyon sok mindent, hiszen gazdag a kínálat.” *Marton László*

22

BOLDOGOK?

...az idő lelassul, s elkezd kirajzolódni a történet lényegét adó harc az egymással szemben álló orvos és legbölcsebb páciense között. Az orvos nem ismeri a szenvedést, betege mást se, az orvos számára az élet csak egy bosszantó kelepce, a beteg számára viszont maga a remény.” *drMáriás*

34

A FÉLELEM VIRÁGAI

„Akiket játszom, bennem vannak, az enyéme. Ady, József Attila, Viszockij és a többi. Azt kell megmutatnom, amit én gondolok erről. És ebben nem tudok színlelni. Nem úgy kell játszanom, mintha én lennék József Attila vagy Hamlet. Az a színészek dolga.” *Hobo*

40

TRAGÉDIA ÉS PEDAGÓGIA

Madáchot megértik a diákok – ha akarják. Ha már a Tragédia elolvasása előtt sikerül felkelteni az érdeklődésüket. Nem nehéz jó „marketinget” csinálni, hiszen a felvetett kérdések jelentős része megfogalmazódik egy középiskolás fejében is.

NEMZETI

A Nemzeti Színház magazinja 2016. március–április

Ingyenes időszaki kiadvány
III. évfolyam, 7. szám

Főszerkesztő:

Kornya István

Fotó:

Eöri Szabó Zsolt

Kiadó:

Nemzeti Színház Nonprofit Zrt.

Felelős kiadó:

Vidnyánszky Attila vezérigazgató

Arculat:

Kónya Ábel

Címlap:

Horváth Lajos Ottó és Béres Miklós a 6 című előadásban (fotó: Eöri Szabó Zsolt)

Jegypénztár

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.
tel.: +36-1-476-6868

Nyitva tartás:

hétköznap 10-18 óra, munkaszüneti és ünnepnapokon 14-18 óra között, illetve az előadások kezdetéig.

Jegyiroda

1061 Budapest, Andrassy út 28.
tel.: +36-1-373-0963, 373-0964, 373-0995

Nyitva tartás:

hétköznapokon 10 és 19, szombaton 11 és 19 óra között, vasárnap zárva

www.nemzetisinhaz.hu

Nyomdai előkészítés:

Inform-Line Stúdió

Nyomda:

Crew Kft.

Megjelenik 10 000 példányban
Médiaajánlat: 30/31-08-486
Lapzártá: 2016. március 18.

Az

Isten ostora, Körhinta, Éden földön,
Hazát és szerelmet keresek

című előadások támogatója a Nemzeti Kulturális Alap.

6

10

16

24

31

42

FÓKUSZ I MITEM

- 6 Vidnyánszky Attila:
A megértés kalandjai
- 8 A nézőknek szól // Marton László
- 10 Gulliver utazásai // Hazafiak // Akropolisz // Ssiitgimgut
- 14 Fesztivál-földrajz
- 16 Megnézik, megírják, ajánlják // újságírók a MITEM-ről
- 16 MITEM-program

Premiárgaléria

20 6

Nézőpont

- 22 drMáriás: Boldogok?
- 23 Száraz Miklós György:
Nem. Nem az

Premiárgaléria

24 Csongor és Tünde

Előadásajánló

- 26 Szindbád // Szeszélyes nyár
// Fekete ég – A fehér felhő // Szentivánéji álom // Körhinta // Don Quijote // Ingenyelők

Portré

34 A félelem virágai // Hobo

Ádámok és Évák

40 Tragédia és pedagógia

Színháznovella

42 Szív Ernő: Hogy lesz az előadás?

Könyvajánló

47 A Nemzeti hírei

Progamaajánló

50 Iskolai programok

51 Jegyek, kedvezmények

52 Havi műsor – április

Folyóirat

54 Szcenárium – március

MADÁCH NEMZETKÖZI SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ

2016. április 11-24.

Jelenet az Iliászból – az athéni Polyplanity Company előadása

13 ORSZÁG

18 TÁRSULAT

23 ELŐADÁS

FÓKUSZ • III. MITEM

A megértés kalandjai

Ahogy a Nemzeti Színház repertoárja is a nyitottságra és a sokszínűségre épít, így van ez a Madách Nemzetközi Színházi Találkozón, a MITEM-en is. Immár harmadik éve hívunk különféle színházi világokat, esztétikákat, eltérő világnézeteket képviselő alkotókat, „köszínházi” rendezőket és alternatív társulatokat.

Ennek a felfogásnak a lényege nem az, hogy a MITEM szervezőiként megmondjuk, mi mit tartunk korszerűnek, haladónak, egyedül üdvöztetőnek. Azt sem határozzuk meg, hogy szerintünk mi ma a színház feladata. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy Franciaországtól Románián át Görögorszáig, Oroszországtól Szerbián át Spanyolországig ki mit gondol ma korszerűnek, mainak, kortárs hangvételűnek. Mit akar közölni a világról egy francia szerző saját rendezésével a vájt fülű avignoni fesztiválközönségnek? Mit gondol fontosnak létünkéről elmesélni egy szaha rendező Shakespeare rémdrámájával? Tud-e újat mondani és hogyan a német színház meghatározó alakja Csehov *Sirályával*? Milyen víziókba ragad magával bennünket a román színpadi mágus a *Gulliverrel*? Lehet-e 1848-ról érvényesen szólnia egy magyar rendezőnek a hazafiság kérdésében Belgrádban egy vígjátékkal? Miként szólaltatják meg nagy nemzeti történeteiket a lengyelek, a görögök? Megannyi fontos kérdés, ami bennünket, magyarokat, közép- és kelet-európaiakat foglalkoztat.

Nem azért láthatók ők – és még sokan mások – a MITEM-en, mert azt mondják és gondolják a világról, amit mi itt a Nemzetiben. Nem azért, mert velünk egyezően gondolkodnak a színház feladatáról, társadalmi szerepvállalásáról. Hanem azért, mert olyan érdekesen, egyéni szemszögből, eredeti módon nézik és láttatják a világot, hogy arra érdemes odafigyelni. Ezért követjük azt az elvet, hogy döntően nem bizonyos produkciókat hívunk Budapestre egy kispekulált fesztivál-konceptióhoz, hanem színházakat, alkotókat szólítunk meg, és amit ők ajánlanak, amivel ők magukat, színházukat, országukat, kultúrájukat képviselni akarják, azokat az előadásokat fogadjuk.

A nyitottságon kívül ennek a szemléletmódnak a kulcsa a megértésre való törekvés. Meg akarom érteni, hogy a másik mit gondol a világról, és miért gondolja másként. Olyan pofonegyszerűen hangzik ez, hogy sokszor észre sem vesszük, amikor az ellenkezője történik – a legnagyobb nyitottság jegyében, természetesen. Tetszik vagy sem egy előadás – más kérdés. Ezen lehet vitatkozni. De képes vagyok-e a másik szemléletébe helyezkedve figyelni a világot két-három órán keresztül? Aztán megérteni és elfogadni: ő így látja. Ha igen, páratlan szellemi kalandokban lehet részem. Ha Önök is így gondolják, ha kíváncsiak a „másikra”, jöjjenek és élvezzék a MITEM előadásait. Mi harmadik éve ezt tesszük.

VIDNYÁNSZKY ÁTTILA

A NÉZŐKNEK SZÓL

Marton László a mások iránti kíváncsiságról, önmagunk értékeléséről és a fesztiválok „hasznáról”

Olyan produciókat nézhetünk meg a MITEM-en, amiket máskor nem láthatunk. A görögök Iliaszától Ostermeier Sirályáig nagyon sok mindent, hiszen gazdag a kínálat – mondja Marton László, a Vígszínház egykori igazgatója, ma főrendezője. A neves szakember szerint, aki előadásával számtalan fesztiválon járt szerte a világban, örülnünk kell: végre van Magyarországon nemzetközi színházi seregszemle.

Mire jó egy színházi fesztivál?

– Megmutatja, hogy a világ különböző pontjain a színházművészet merre tart, milyen értékek születnek, milyen tendenciák vannak. Mindez visszajelzés a hazai színházi élet számára: láthatjuk, hogy mi hol tartunk. Gondolkodásban, színházi nyelvben. Saját teljesítményünket, előadásainkat egyfajta összehasonlításban vizsgálhatjuk.

A közönség nem ilyen szakmai alapon nézi és értékeli a látottakat.

– És ez egyáltalán nem baj. Ezek az előadások eredetileg máshol sem a szakmának, hanem ott is nézőknek szólnak. A legfontosabb, hogy most itt Budapesten olyan produciókat nézhetünk meg, amiket máskor nem láthatunk. A görögök Iliaszától Ostermeier Sirályáig nagyon sok mindent, hiszen gazdag a kínálat. Aki szereti a színházat vagy egyszerűen csak kíváncsi – mindegy, hogy szakmabeli vagy laikus –, mind ezt lehetőségnek érzi. Hogy ismerkedjen, tanuljon.

Az ön kortársa, Matthias Langhoff, aki tavaly a MITEM vendége volt, azt mondja, hogy ma a fesztiválok mellett érvelve a „kulturális cserére” szokás hivatkozni, ám a fesztiválipar valójában annak csupán

a látszatát nyújtja. Amikor egy társulat nyolcvan vagy ötszáz nézőnek lejátsszik egyszer egy előadást külföldön, nem tud hatni a szűk – leginkább szakmai – körön túl.

– Ebben nagyon sok igazság van. Amiről Matthias Langhoff beszél, és amit kíváncsnak tartana, tudniillik, hogy legyenek rendszeresebben színházak közötti cserék, hogy egy-egy jelentős külföldi előadás a szélesebb közönséghez is eljusson, nos, ez ma már sajnos nem része a színházi gyakorlatnak. A berlini fal leomlásával megváltozott a világ: elmúlt a kitüntető érdeklődés a kelet-európai előadások iránt, és nyugaton is kevesebb pénzt fordítanak arra, hogy az előadásaik utaztatását támogassák.

ORSZÁGOK, ELŐADÁSOK, TÁRSULATOK

DÉL-KOREAI KÖZTÁRSASÁG

Jindo Ssiitgimgut

Jondo-szigeti sámánszertartás

FRANCIAORSZÁG

Novarina: **Nevek erdejében**

Rendező: Valère Novarina | L'Union des Contraires

GÖRÖGORSZÁG

Homérosz: **Iliász**

Rendező: Stathis Livathinos | Polyplarity Company, Athén

GRÚZIA

Gorkij: **Éjjeli menedékhely**

Rendező: David Doiasvili | Állami Zenés és Drámaszínház

KÍNA

Luo Huaizhen: **Li Yaxian**

Rendező: Xie Ping'an | Szecsuáni Opera

LENGYELORSZÁG

Gombrowicz – Schulz: **Áttűnés**

Rendező: Waldemar Śmigalsiewicz | Teatr Powszechny

Wyspiański: **Akropolisz**

Rendező: Anna Augustynowicz | Teatr Współczesny

MAGYARORSZÁG

Vancura – Galambos – Ernyei: **Szeszélyes nyár**

Rendező: Galambos Péter | Nemzeti Színház

Brecht: **Galilei élete**

Rendező: Zsótér Sándor | Nemzeti Színház

Novarina: **Imigyen szóla Louis de Funès**

Rendező: Valère Novarina & Adélaïde Pralon | Csokonai Nemzeti Színház

Weöres: **Psyché**

Rendező: Vidnyánszky Attila | Nemzeti Színház

„A nemzetközi fesztiválok
mindig kapcsolatokat teremtenek
országok, társulatok, alkotók
között, ami sokféle tekintetben
nevezhető haszonnak.”

Akkor ne azon bankódjunk, hanem ennek örüljünk.

– Most annak kell örülnünk, hogy Magyarországon végre van egy ilyen nemzetközi színházi seregszemle.

A kétezres évek elején az Európai Színházi Unió égisze alatt két alkalommal volt nemzetközi színházi fesztivál Budapesten, van számos kisebb nemzetközi fesztivál, amelyek nagyon fontosak. De kimondottan színházi profillal rendelkező, nagy előadásokat, jelentős műhelyeket meghívni képes rendezvény hiányzott Magyarországon. Miért?

– Ennek számtalan oka volt. A legfontosabb, hogy a kulturális politika és a színházi élet tulajdonképpen sohasem volt jóban egymással, mert a politikusok egyfajta gyanús dologként tekintettek a színházakra.

A rendszerváltás előtti időkre gondol?

– Ez nem változott. Én magam Zsámbéki Gáborral többször is próbáltam meggyőzni a döntéshozókat egy nemzetközi seregszemle, találkozó, fesztivál fontosságáról. Ígérek voltak, de az a valódi szándék hiányzott, ami szükséges lett volna a megvalósításhoz. Voltak, vannak egyéni kezdeményezések. Például mindaz, amit Budapesten a Trafó kínál az rendkívül fontos, de említettem volna aszagedi Thealtert is.

Nem osztja azt a véleményt, hogy a magyar színházi élet zártsága lett volna annak az oka, hogy nem volt rendszeres nemzetközi színházi fesztivál hazánkban. Lengyelországban, Romániában, Szerbiában, de még Szlovákiában vagy Csehországban is ez a gyakorlat.

– Nem. Ezért nem a színházak a felelősek. A szakma progresszív részének vágya és érdeke volt a múltban is és most is, hogy legyen legalább egy olyan nagy és átfogó nemzetközi színházi találkozó, mint most a MITEM. De korábban erre nem volt állami támogatás. Most van.

Kanadától Tel-Avivig számos jelentős teátrumban rendezett, tanított rangos intézményekben. A távolból nézve milyennek látszik a magyar színházi élet? Itthon vannak, akik elmaradottnak, gyávának is nevezik, és „bezegezve” emlegetik más nemzetek színházi életét.

– Mint mindenütt a világon, a kép vegyes. De ami igazán fontos, hogy vannak jelentős alkotóink: izgalmas rendezők a fiataloktól a nagy öregekig. És időnként születnek nagy előadások is. Amikor rendezni, tanítani hívnak, ezek a meghívások az egész magyar színház iránti érdeklődést is jelzik. Nemzetközi térben is van kíváncsiság az iránt, hogy milyen a magyar színház, hogyan gondolkozunk bizonyos szerzőkről, hogyan ábrázoljuk a világot. A százötven éves Színház- és Filmművészeti Egyetem képzése iránt is nagy az érdeklődés. Gyakran jönnek hozzánk a külföldi tanárok, ülnek az óráinkon, mert érdekli őket, hogyan oktattunk.

Apropó oktatás. A MITEM a jövő színházi embereinek is szól, akik ma még diákok. Élnek ezzel a lehetőséggel?

– A tavalyi MITEM-en már nagyok sok diákot láttam, aminek rendkívül örültem. Azt tapasztalom, hogy vonzza őket, ha érdekes, izgalmas előadásokkal, tehetséges alkotókkal találkozhatnak.

Pár év múlva a magyar színházi élet aktív tagjai lesznek – egy ilyen fesztivál tehát egyben „befektetés a jövőbe”. Adódik a kérdés: miként és hogyan „mérhető” a „haszna”?

– A nemzetközi fesztiválok mindig kapcsolatokat teremtenek országok, társulatok, alkotók között, ami sokféle tekintetben nevezhető haszonnak. Én azonban soha nem használnám ezt a szót. Amikor annak idején láthattuk Peter Brook rendezéseit, Ljubimov, Tovsztonogov, Efrosz, Giorgio Strehler színházát vagy Pina Bausch, Georg Tabori és mások előadásait Budapesten – akkor ez az elképesztő sokszínűség, ezeknek a nagy művészeknek a példája merészebb, következetesebb, szárnyalóbb, de végiggondoltabb munkákra inspirált. Mindenkit másféleképpen. Az én szempontomból ez volt a – nevezzük így – haszon. A jelentős előadások ma is így hatnak. Természetesen nemcsak a szakmaibeliekre, hanem mindenkire, aki nyitottan várja az élményt.

KORNYA ISTVÁN

Verebes – Cervantes: **Don Quijote**

Rendező: Vidnyánszky Attila | Nemzeti Színház

6

Csehov: A 6-os számú kórterem c. novellája alapján

Rendező: Sardar Tagirovsky | Nemzeti Színház

OLASZORSZÁG

Angyalok a város fölött

Rendező: Pino Di Buduo | Teatro Potlach

OROSZORSZÁG

Gozzi: **A holló**

Rendező: Nyikolaj Roscsin | Alekszandrinszkij Színház

Korszerűtlen koncert

Rendező: Viktor Rizsakov | Művész Színház
Iskolastúdió

Tiit

Shakespeare Titus Andronicus c. drámája nyomán
Rendező: Szergej Potapov | P. A. Ojunszkij Színház

ROMÁNIA

Swift nyomán: **Gulliver utazásai**

Rendező: Silviu Purcărete | Radu Stanca Nemzeti Színház

Shakespeare: **Vízkereszt, vagy amire vágytok**

Rendező: Bocsfárdi László | Tamási Áron Színház

SPANYOLORSZÁG

Lorca: **A közönség**

Rendező: Alex Rigola | Teatro De La Abadía,
Katalán Nemzeti Színház

SVÁJC

Csehov: **Sirály**

Rendező: Thomas Ostermeier | Théâtre Vidy-Lausanne

SZERBIA

Popovic: **Hazafiak**

Rendező: Urbán András | Szerb Nemzeti Színház

GULLIVER UTAZÁSAI

Maga Swift is örült volna neki
– groteszk és grandiózus vízió

Swift nyomán

Gulliver utazásai

Radu Stanca Nemzeti Színház (Szeben,
Románia)

mikor? hol?

április 19. – 20 óra • Nagyszínpad

1 óra 25 perc szünet nélkül
román nyelven, magyar és angol felirattal

El lehet-e játszani színpadon Swift fantasy regényét, a *Gulliver utazásait*? Jogos a kérdés. Pontosabb, ha úgy fogalmazunk, hogy az *utazás* a Silviu Purcărete rendezői világába történik. Ahogy Swift saját korának éles szatírját alkotta meg *Gulliverben*, úgy Purcărete is korunkra reflektál, amikor olyan témák alapján alkotja meg vízióit, mint az álom és utazás, száműzetés és kivándorlás, magány és a közösséghez tartozás. Az előadásban megjelenik a *Gulliver* alkotója, az öreg, beteg Swift, és a rendező önmagát is belecsempészi az előadásba: az ő hangján szól a narráció. Purcărete varázsol – erős képeivel lenyűgöz, máskor könnyed gesztussal leleplezi a színpadi csodát. Víziója „a groteszk grandiózus változata”, „a képek sokszor sokkolóak és mindig emlékeztetnek” – írták az angol kritikusok az előadás szigetországi turnéja kapcsán.

Silviu Purcărete két évtizede Párizsban él, és szinte minden kontinensen dolgozott már, de nagyon sok előadását Romániában alkotja meg, leginkább a szebeni vagy a craiovai színházban (itt vendégszerepelt a Nemzeti Színházban általa rendezett *Ahogy tetszik* is). Az ő produkcióival jutottak el ezek a színházak a legnagyobb nemzetközi fesztiválokra. A *Gulliver utazásai* a világ egyik legjelentősebb kulturá-

lis eseményével, az edinburgh-i fesztivállal koprodukcióban született meg Szebenben, amelynek saját nemzetközi színházi fesztiválja hatalmas ösztönművészeti rendezvény. Itt volt 2009-ben az ír Shaun Davey *Hangok a vidám temetőből* című kompozíciójának az ősbemutatója, amelyet a máramarosi Szaplonca temetője ihletett. Itt ugyanis élénk színekre festett fejfákon humoros sírfeliratok emlékeznek meg az elhunytokról.

2012-ben, Swift hazájában, hatalmas sikert aratott a szebeni előadás, ötször játszották Edinburgh-ban, szerepelt a londoni Kulturális Olimpián, 2013-ban Románia nemzeti fesztiválján a legjobb előadás díját kapta, turnézta vele Oroszországban, Lengyelországban, Grúziában és Japánban is.

„A *Gulliver utazásait* nem ajánljuk azoknak, akik Jonathan Swift művének illusztrációjára vágnak – írta egy angol kritika. – A könyv néhány morbid témájának eredeti és zsigeri értelmezésével, a szebeni Radu Stanca Színház egy olyan vakmerő előadást teremtett, amit a nézők nem vernek ki egyhamar a fejükből. (...) egy ilyen alkotásnak Swift maga is örült volna”.

HAZAFIAK

Bölcs pártatlanok és hőzöngő patrióták – klasszikus szerb vígjáték szomorú aktualitásokkal

„Ilyen színházi villámcsapást, mint amilyen az Urbán András által rendezett *Hazafiak*, ez a Nemzeti Színház és annak közönsége régóta, már nagyon régóta nem tapasztalt.” Egy szerb kritikus így ünnepelte a *Hazafiakat*, és a Nemzeti Színház, amelyet említ, a belgrádi.

Lássuk előbb magát történelmi hátteret. 1848/49. Forradalom. A Habsburg Birodalom ellen fellázadó Magyarország függetlenségéért harcol, miközben a területéhez tartozó Szerb Fejedelemség hazafiak új nyelvtörvényt követelnek, valamint kikiáltják a Szerb Vajdaságot, amit sem Bécs, sem a magyarok nem ismernek el. Csata sorozata indul el magyarok és szerbek között a Bánságban és Bácskában.

E tragikus háttér előtt játszódik a szerb klasszikus, Jovan Sterija Popovic (1806–1856) szókimondó vígjátéka, amely a farizeus szerb hazafiakat ostromozza. Bölcspártatlanok, hőzöngő patrióták és helyzetkedő megalkuvók vitáitól és kiáltványoszerű zenéjétől hangos a rendező, Urbán András történelmi színpada, ahol a „Háborút! Háborút!” felkiáltásokat igen gyorsan tettek követik. Hisz a belátás és megbékélés kora még messze van, amit az a furcsa tény is tükröz, hogy a darabot, a szerző határozott kérésére először csak ötven évvel annak nyomdából való kikerülése után, 1904-ben adhatták elő a Szerb Nemzeti Színházban. Furcsa ez a halasztás, ugyanakkor – ismerve a szerb honfiség hőfokát – indokolt is, különösen egy színházi író részéről.

Ma a belgrádi Szerb Nemzeti Színház Urbán András vajdasági magyar rendező hívja meg, hogy állítsa színpadra a *Hazafiakat*. E gesztusban benne van a szakember iránti tisztelet, de az a bizalom is, mely a 48-as forradalom szerbségéből még hiányzott, merthogy a kiszolgálókból lett álhazafiak indulatai a közelmúltig érezhetőek voltak. Lezá-

rult egy korszak? Vagy talán éppen egy új kezdődik, amikor a budapesti Nemzeti Színház, szintén gesztust gyakorolva, meghívja belgrádi rokonintézményét, mutassa be, kik és milyenek is voltak vagy lehettek azok a „hazafiak”, akikről ma már így is lehet beszélni?

De még mielőtt teljesen belefeledkeznénk a színházi-történelmi csillagállás vizsgálatába, gondoljunk arra, hogy vajon az európai nemzetállamok jelenléte mennyiben függ bármiféle hazafias gondolkodástól vagy annak értelmezhetőségétől? Idejét múlt érzelmek, vagy éppen ellenkezőleg, felkorbácsolható szenvedélyek korát éljük? A válasz úgysem a színpadon dől el, ott csak a kérdés hevíti a levegőt: szomszédaink szerint kik voltak, s kik most a hazafiak, illetve a „hazafiak”? Lássuk!

Jovan Sterija Popovic

Hazafiak

Szerb Nemzeti Színház (Belgrád, Szerbia)

mikor? hol?

április 14. – 20 óra • Nagyszínpad

1 óra 35 perc szünet nélkül
szerb nyelven, magyar és angol felirattal

Stanisław Wyspiański

AkropoliszTeatr Współczesny
(Szczecin, Lengyelország)**mikor? hol?**

április 24. – 20 óra • Nagyszínpad

1 óra 10 perc szünet nélkül
lengyel nyelven,
magyar és angol szinopszissal

AKROPOLISZ

Lengyelország múltja és jelene – egy klasszikus mű kortárs értelmezésben

A szöveg, a zeneiség és a látvány szintézisére törekedett drámáiban Stanisław Wyspiański (1869–1907), és meg is valósította mindazt, amit fontosnak tartottak a 20. század eleji színházi reformerek. A lengyelek egyik klasszikus drámaírója a szecesszió és a szimbolizmus rendkívül sokoldalú és termékeny alkotója volt: festő, grafikus és költő is. Az *Akropolisz* mellett a másik legismertebb darabja a *Menyegző*, amelyet 1994-ben a darabból filmet is forgató Andrzej Wajda vitt színre a budapesti Nemzetiben.

Az 1904-ben írt *Akropolisz* „nem annyira drámai mű, hanem zene nélküli opera. Nagyszombat éjszakáján a krakkói Wawelben felelednek kőszobrok és az angyalok, a trójai hősök összekeverednek a waweli katedrális szobraival, hogy a saját létezésük által bebizonyítsák: az élet körforgása erősebb a halálnál – magyarázta Zsótér Sándor a darabot, aki a Maladype Társulattal színre is vitte azt.

Wyspiański számára a Wawel volt az a hely, ahol Lengyelország történelme és jelene találkoztak. Mítoszok és legendák, jelenbeli és eljövendő döntő jelentőségű események itt keltek életre a költő képzeletében. A Wawel-Akropolisz Wyspiański műveiben a nemzeti és az egyéni identitás szimbóluma.

A Wawelben minden út az önmegismeréshez vezet, és ebből a szempontból mitikus erővel hat.

Anna Augustynowicz – aki kortárs művek rendezése mellett Wyspiański-szakértőnek számít – nem „korszerűsíti” a történelmi és antik motívumokkal átszőtt drámát, hanem feltárja a mai ember állapotát, aki akarata ellenére értelmetlen vitákba és kiüresedett rituálékba kényszerül. Az *Akropolisz* nemcsak egy nemzeti dráma, hanem egyetemes jelentőséggel bír. Augustynowicz a színházban keresi a választ az aktuális kérdésekre: hogyan működnek az emberekben olyan ellentétes érzelmek és elhatározások, mint az építő és romboló szándék, az igazság keresése a hazugságok eszközeivel, a hűség és az árulás.

Wyspiański drámájában ezek az ellentétek egy univerzális tér-időben nyilvánulnak meg: az alakok nevében nem emberek, hanem szobrok, képek, gobelin figurák szólalnak meg. Lévné műalkotások, másképp nem tudnak életre kelni, csakis emberi alakokon keresztül. A történelmi álomba merült múlt emlékei a Feltámadás Éjszakáján kelnek életre Kristus-Salvator és a harmónia, valamint a művészetek görög istene, Apollón jelenlétében.

Anna Augustynowicz 1989-ben fejezte be a krakkói Színművészeti Akadémiát a világhírű rendező, Kristyan Lupa tanítványaként, és 1992-óta a szzczecini Teatr Współczesny (Kortárs Színház) művészeti vezetője. Ebben a teátrumban rendezik Lengyelország egyik legrangosabb és immár fél évszázados fesztiválját, a Kontrapunktot.

JINDO SSIITGIMGUT

Sámánszertartás Dél-Koreából – rituálé és látványosság

Női sámánok is érkeznek a MITEM-re, valamint énekesek, táncosok, népzeneészek, hogy felfedezzessék velünk a dél-koreai Jindo-sziget temetési rítusaik néhány elemét.

A ssiitgimgut szó szerint azt a rítust jelenti, melynek során eltávozásakor megszabadítják az elhunytat minden keserűségtől és nehezteléstől. A sámánasszonynak először is tehát a halott lelkét kell lecsillapítania és megtisztítani, mielőtt a túlvilágra való átkelésben segítené őt. Ezt cselekedve visszaállítja a harmóniát, amelyet a haláleset a családban és a közösségben felborított.

„A sámán előadó is, és rituáléja során el kell bűvölje a szellemek és istenek világát mindazzal, hogy pontosan (hiba nélkül) és látványosságnak is beillő módon adja elő mondandóját, azaz kéréseit. A szellemvilág döntése, hogy jóindulatába fogadja-e, támogatja-e a hozzáfutókat, nemcsak az adomány mennyiségétől, minőségétől, hanem nagyban a sámán felkészültségétől és »produkciójától« is függ – írja Birtalan Ágnes a *Szcenáriúm* legfrissebb, februári számában a koreai sámán szertarásokról.

A halotti rituálék egyik típusa a ssiitkim-kut, amelyet ma is végeznek a Dél-Koreai Köztársaság tengerparti területein. Hogy miért éppen a tengerpart? „A Koreát körülvevő tenger nemcsak megélhetést és élelmet ad, de a halászokra nap mint nap sokféle veszély leselkedett, és ezért a halotti rituálék nagyon gyakran kapcsolódtak a tengerhez és a hozzákötődő a tevékenységekhez – magyarázza az ELTE Belső-Ázsia Tanszékének a vezetője. – A szimbolikában is olyan tárgyak jelentek meg, melyek például a hajózást idézik: az elhunyt lelkét egy kis hajóval jelenítik meg, és az élőkől való elválásként a hajót a vízre bocsátják. A ssiitkim-kut előadója, a dangol „örökletes sámán”, tehát a rituálék ismerete nemzedékek óta tovább adódik a családjában. A rituálé me-

netében a két legfontosabb mozzanat a megtisztítás és az elválasztás. A tisztító rituálé aprólkos, nagyon sokféle tárgyat igénylő folyamat, mely megtisztítja az élő és holt világát, szabaddá teszi a lélek távozását az élők világából. Az elválasztás az élőknek fontos; a rituálé feloldja azt a feszültséget, amit esetleg a hátramaradottakban ébredő büntudat okozhat, s egyben megnyugtatja a rokonságot, hogy a számukra fontos személy további nyugalmaért mindent megtettek.”

A halotti rituáléból vajon lehet színházi látványosság? Egy ilyen bensőséges rituálé, mint a ssiitkim-kut megjeleníthető-e színpadon? Lehet-e látványosság? „Igen – adja meg a választ a kutató, aki szerint „a rituálé bemutatása a nagyközönségnek, elősegíti egy olyan különleges hagyomány fennmaradását, mely így – azáltal, hogy látványosság is lesz belőle és egyre többen felfigyelnek rá –, biztosabban fennmarad, és eleven részét alkotja a koreaiak nemzeti kulturális örökségének.”

Az előadáshoz Arwad Esber, a párizsi Világ Kultúráinak Háza (Maison des Cultures du Monde) igazgatónöje tart bevezetőt.

Jindo Ssiitgimgut

Jindo-sziget, Dél-Korea

mikor? hol?

április 13. – 20 óra • Nagyszínpad

2 óra szünet nélkül
koreai nyelven, magyar felirattal

FESZTIVÁL-FÖLDRAJZ

MITEM – 2014, 2015, 2016

Művész Színház Iskolastúdió

Nemzeti Színház

Tamási Áron Színház

Teatro de La Abadía

Théâtre Vidy-Lausanne

Alekszandrinszkij Színház

Állami Zenés és Drámaszínház

Csokonai Nemzeti Színház

Festival d'Avignon, L'union des Contraires

P. A. Ojunszkij Szaha Színház

Polyplanity Company

Radu Stanca Nemzeti Színház

Sámánszínház

Szecsuaní Opera

Szerb Nemzeti Színház

Teatr Powszechny

Teatr Współczesny

Teatro Potlach

Bukaresti Nemzeti Színház

DAKH Kortárs Művészeti Központ

Moszkva

Budapest

Sepsiszentgyörgy

Madrid

Vidy-Lausanne

Szentpétervár

Tbiliszi

Debrecen

Avignon

Jakutsk, Szaha Köztársaság

Athén

Szeben

Jindo-sziget

Csungking

Belgrád

Radom

Szczecin

Fara In Sabina

Bukarest

Kijev

Oroszország

Magyarország

Románia

Spanyolország

Svájc

Oroszország

Grúzia

Magyarország

Franciaország

Oroszország

Görögország

Románia

Dél-Koreai Köztársaság

Kína

Szerbia

Lengyelország

Lengyelország

Olaszország

Románia

Ukrajna

2016 **2015** **2014**

2016 **2015** **2014**

2016 **2015**

2016 **2015**

2016 **2015**

2016 **2014**

2016 **2014**

2016 **2014**

2016

2016

2016

2016

2016

2016

2016

2016

2016

2016

2015 **2014**

2015

OROSZORSZÁG

Évek, országok, társulatok, városok – a Madách Nemzetközi Színházi Találkozó három évében 25 ország 40 társulatának előadásából állt össze a fesztivál programja. A térképen időben és térben látható a MITEM kínálata a „nagy visszatérőktől” az „újoncokig”.

jelmagyarázat

- az eddig részt vett országok
- a 2016-ban szereplő országok
- az összes „MITEM-város”
- a 2016-os „MITEM-városok”

KÍNA

DÉL-KÓREA

JINDO-SZIGET

CSUNGKING

Sud Costa Occidentale

Burgtheater

Collectif Kahraba

Compagnie La Piccola Familia

Maska Teatr

Nemzeti Színház

Odin Teatret

Piccolo Teatro / Teatro di Roma / Teatri Uniti di Napoli

Thalia Theater

Állami Színház

Eugène Ionesco Színház

Galiaskar Kamal Állami Tatár Színház

Iraki Nemzeti Színtársulat

Ivan Vazov Nemzeti

Kis Színház

Művész Színház

Nagy Drámai Színház

Nemzeti Színház

Nemzeti Színház

Szerb Nemzeti Színház

Palermo

Bécs

Rouen

Rzeszów

Szkopje

Holstebro

Milánó, Róma, Nápoly

Hamburg

Ankara

Kisinyov

Kazány (Tatár Köztársaság)

Bagdad

Szófia

Vilnius

Moszkva

Szentpétervár

Riga

Oslo

Újvidék

Olaszország

Ausztria

Franciaország

Franciaország

Lengyelország

Macedónia

Dánia

Olaszország

Németország

Törökország

Moldova

Oroszország

Irak

Bulgária

Litvánia

Oroszország

Oroszország

Lettország

Norvégia

Szerbia

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2015

2014

2014

2014

2014

2014

2014

2014

2014

2014

2014

2014

MEGNÉZIK, MEGÍRJÁK, AJÁNLJÁK

Miért érdekes és fontos a MITEM? Mire kíváncsiak és miért? És mit ajánlanak Önöknek, az olvasóknak megnézésre a találkozó kínálatából? Olyan kulturális újságírók véleményét és ajánlatait gyűjtöttük csokorba, akik az elmúlt fesztiválok rendszeres látogatói voltak, és az ideire is kíváncsiak. Egyértelmű: Ostermeier Sirály-rendezése mindent visz, de sok más izgalmas és érdekes előadást is figyelmünkbe ajánlanak. Lássuk!

Jelenet Ostermeier Sirályából | fotó: Arno Declair

Megkerülhetetlen

BALOGH GYULA, Népszava

A MITEM-re érdemes úgy tekinteni, mint egy tényleg fontos szakmai eseményre. Lehet, hogy most már azon is érdemes túllépni, hogy például Alföldi Róbertnek – bár ő is megpróbálta –, miért nem sikerült több évre garantált állami költségvetésű, önálló, nemzetközi színházi fesztivált kilobbiznia. De mára valóban megkerülhetetlen, legitim, hiánypótló rendezvénné vált a MITEM, még ha időnként vannak is körülötte viharok, gondoljunk csak a Burgtheater tavalyi vendégjátéka kapcsán kialakult méltatlan történetekre.

Az idei kínálatból kifejezetten érdekel a *Sirály*, tavaly a bécsi társulat is ezzel érkezett, most pedig Thomas Ostermeier rendezésében láthatjuk. A Csehov-darabot Budapesten több színház is játssza, kíváncsi vagyok, hogy Ostermeier olvasata mennyire tér el ezektől az értelmezésektől. Ugyancsak várom a Szerb Nemzeti Színház *Hazafiak* című előadását, a produkciót Urbán András rendezte, aki több markáns, figyelemreméltó munkával állt elő az utóbbi időben.

SZERINTEM NE HAGYJA KI!

Éjjeli menedékhely

rendező: David Doiasvili | Állami Zenés és Drámaszínház, Grúzia

A holló

rendező: Nyikolaj Roscsin | Alekszandrinszkij Színház, Oroszország

Gulliver utazásai

rendező: Silviu Purcărete | Radu Stanca Nemzeti Színház, Románia

Vízkereszt, vagy amire vágytok

rendező: Bocsárdi László | Tamási Áron Színház, Románia

Mi mozgatja?

MAKRAI SZONJA, Magyar Nemzet

A MITEM három év alatt fontos szakmai platformmá vált, de nézői szempontból is sok inspirációt adhat. Ritkán látott színházi kultúrákkal, ismeretlen formanyelvekkel lehet megismerkedni a fesztivál két hete alatt, pontos képet kapunk arról, hogy mi mozgatja jelenleg a kortárs színházi élet legjelentősebb nemzetközi képviselőit.

A kínai opera egyik jellegzetes válfaja az eleven és érzelemgazdag zeccsuáni operajátzás. Ritkán adódik az ember életében alkalom, hogy a műfaj valódi művelőivel találkozhatson – a csungkingi *Li Yaxian* igazi kuriózum. Ostermeier *Sirály*-át szinte rögtön a svájci bemutató után láthatja a magyar közönség. Csehov klasszikusa megunhatatlan, érdekel, hogy a német rendező miként aktualizálja.

SZERINTEM NE HAGYJA KI!

Éjjeli menedékhely

rendező: David Doiasvili | Állami Zenés és Drámaszínház, Grúzia

A közönség

rendező: Alex Rigola | Teatro De La Abadía, Katalán Nemzeti Színház, Spanyolország

Imigyen szóla Louis de Funès

rendező: Valère Novarina & Adélaïde Pralon | Csokonai Nemzeti Színház, Magyarország

Gulliver utazásai

rendező: Silviu Purcărete | Radu Stanca Nemzeti Színház, Románia

Látókör

KÉZDY BEÁTA, Heti Válasz

Jó, ha helybe jön a színház. Nem tudok ugyanis annyit utazni, amennyit szeretnék, így mindig örülök azoknak a találkozóknak, ahova érdekes, távoli országok előadásait hívják meg. Egy görög vagy dél-koreai, de akár egy francia vagy német alkotásra sem biztos, hogy eljutnék a MITEM nélkül. Szeretem tágítani a látókörömet, megtudni, hogy más országok, kultúrák mit emelnek ki, mit tartanak fontosnak a színházban, ezért is örülök, hogy már három éve járhatok a MITEM-re.

A *Hazafiak* Urbán András és a *Sirály* Thomas Ostermeier rendezésében érdekel a legjobban. Az előbbi szerb darab, magyar rendezésben, szerb nyelven, magyar felirattal. Miután a szerb-magyar kapcsolatot máig számos kibeszéletlen konfliktus, fájdalom terheli, be nem gyógyult sebekkel, kíváncsi vagyok, hogy segít a feldolgozásban ez az előadás. Csehov *Sirályát* pedig nem lehet elégszer látni...

SZERINTEM NE HAGYJA KI!

A holló

rendező: Nyikolaj Roscsin | Alekszandrinszkij Színház, Oroszország

Gulliver utazásai

rendező: Silviu Purcărete | Radu Stanca Nemzeti Színház, Románia

Korszerűtlen koncert

rendező: Viktor Ryzakov | Művész Színház Iskolastúdió, Oroszország

Vízkereszt, vagy amire vágytok

rendező: Bocsárdi László | Tamási Áron Színház, Románia

Előítéletektől mentesen

SZENTGYÖRGYI RITA, HVG

A MITEM legfőbb értéke számomra, hogy széles körből merítve ad kitekintést a nemzetközi színházi világra, a művészi megnyilvánulások sokszínű palettáját vonultatja fel. Országhatároktól és előítéletektől mentesen nyújt lehetőséget az alkotók és a közönség találkozására, a kapcsolatteremtésre, egymás megismerésére. Gondolati és érzelmi közelségbe hozza a különböző népek színházi kultúráját, formanyelvét, irányzatait.

Thomas Ostermeier *Sirálya* mellett leginkább Silviu Purcărete *Gulliver utazásai* című rendezése csigázta fel az érdeklődésemet. A radikális színházi nyelvezetéről híres német rendező Csehov-értelmezésében nem színészeket látunk a színpadon, hanem a maguk hétköznapi létküzdelmét felvállaló civil személyeket. Purcărete előadásában a látomásos színház és a társadalmi szatíra találkozása ígérkezik izgalmasnak.

SZERINTEM NE HAGYJA KI!

Angyalok a város fölött

rendező: Pino Di Buduo | Teatro Potlach, Olaszország

A közönség

rendező: Alex Rigola | Teatro De La Abadía, Katalán Nemzeti Színház, Spanyolország

Jindo Ssiitimgut

Sámánszertartás, Jindo, Dél-Koreai Köztársaság

Akropolisz

rendező: Anna Augustynowicz | Teatr Współczesny, Lengyelország

Kultúrák találkozása

VÁRHEGYI ANDRÁS, Fidelio.hu

Minden olyan kezdeményezés fontos, amely a kultúrák találkozását teszi lehetővé. A MITEM-en szereplő előadások izgalmas keresztmetszetét nyújtják a világban ma létező színházi műhelyeknek, a szakma számára pedig ez remek lehetőség bekapcsolódni a nemzetközi diskurzusba.

Nem tudni, a véletlen műve-e, de már hagyománynak számít, hogy minden évben ott szerepel a *Sirály* a fesztivál programjában, megte-remtve annak a lehetőségét, hogy a közönség más-más olvasatokban találkozhasson a darabbal. Idén Thomas Ostermeier egészen friss rendezése érkezik hozzánk Svájc-ból. Ugyancsak nagy várakozásokkal tekintek Alex Rigola rendezése felé. *A közönség* bátor vállalkozás, amely Lorca költői nagyságának állít emléket a totális színház formanyelvén keresztül.

SZERINTEM NE HAGYJA KI!

Akropolisz

rendező: Anna Augustynowicz | Teatr Współczesny, Lengyelország

Hazafiak

rendező: Urbán András | Szerb Nemzeti Színház, Szerbia

Li Yaxian

rendező: Xie Ping'an | Szecsuáni Opera, Kína

Iliász

rendező: Stathis Livathinos | Polyplanity Company, Görögország

április 11.

HÉTFŐ

17:00

Gobbi Hilda Színpad

Vladislav Vančura – Ernyei Bea – Galambos Péter

SZESZÉLYES NYÁR

rendező: Galambos Péter

Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország
(magyar nyelven angol szinkrontolmácsolással)**április 11.**

HÉTFŐ

20:30

Nemzeti Színház, Hajóorr

Utcaszínház

ANGYALOK A VÁROS FÖLÖTT

rendező: Pino Di Buduo

Teatro Pottlach – Fara in Sabina, Olaszország

április 12.

KEDD

19:00

Nagyszínpad

Homérosz

ILIÁSZ

rendező: Stathis Livathinos

Polyplanity Company – Athén, Görögország
(görög nyelven magyar felirattal)**április 13.**

SZERDA

17:00

Gobbi Hilda Színpad

Federico Garcia Lorca

A KÖZÖNSÉG

rendező: Alex Rigola

Teatro de La Abadía, Katalán Nemzeti Színház – Madrid, Barcelona, Spanyolország (spanyol nyelven magyar felirattal)

április 13.

SZERDA

20:00

Nagyszínpad

sámánszertartás

JINDO SSIITGIMGUT

Jindo, Dél-Koreai Köztársaság

(koreai nyelven magyar felirattal)

április 14.

CSÜTÖRTÖK

17:00

Kaszás Attila Terem

Bertolt Brecht

GALILEI ÉLETE

rendező: Zsótér Sándor

Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország
(magyar nyelven angol felirattal)**április 14.**

CSÜTÖRTÖK

20:00

Nagyszínpad

Jovan Sterija Popovic

HAZAFIAKrendező: Urbán András,
Szerb Nemzeti Színház – Belgrád, Szerbia
(szerb nyelven magyar felirattal)**április 15. PÉNTEK 20:00****április 16. SZOMBAT 17:00**

Gobbi Hilda Színpad

Makszim Gorkij

ÉJJELI MENEDÉKHELY

rendező: David Doiasvili

Állami Zenés és Drámaszínház – Tbiliszi, Grúzia
(grúz nyelven magyar felirattal)**április 16.**

SZOMBAT

20:00

Nagyszínpad

Carlo Gozzi

A HOLLÓ

rendező: Nyikolaj Roscsin

Alekszandrinszkij Színház - Szentpétervár, Oroszország
(orosz nyelven magyar felirattal)**április 17.**

VASÁRNAP

18:30

Kaszás Attila Terem

Valère Novarina

IMIGYEN SZÓLA LOUIS DE FUNÈS

rendező: Valère Novarina & Adélaïde Pralon

Csokonai Nemzeti Színház – Debrecen, Magyarország
(magyar nyelven francia felirattal)**április 17.**

VASÁRNAP

20:00

Nagyszínpad

Luo Huaizhen

LI YAXIAN

rendező: Xie Ping'an

Szecsüáni Opera – Csungking, Kína
(kínai nyelven magyar és angol felirattal)**április 18.**

HÉTFŐ

20:00

Gobbi Hilda Színpad

Valère Novarina

NEVEK ERDEJÉBENrendező: Valère Novarina, L'Union des contraires – Franciaország,
Koprodukciós partnerek: Festival d'Avignon / CDN de Montluçon, Le Fracas, (francia nyelven magyar felirattal)

április 19. KEDD 18:00 Kaszás Attila Terem	Witold Gombrowicz – Bruno Schulz ÁTTÜNÉS rendező: Waldemar Śmigasiewicz Teatr Powszechny – Radom, Lengyelország (lengyel nyelven magyar felirattal)
április 19. KEDD 20:00 Nagyszínpad	Jonathan Swift nyomán GULLIVER UTAZÁSAI rendező: Silviu Purcărete Radu Stanca Nemzeti Színház – Szeben, Románia (román nyelven magyar felirattal)
április 20. SZERDA 17:00 Kaszás Attila Terem	Weöres Sándor PSYCHÉ rendező: Vidnánysky Attila Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország (magyar nyelven angol felirattal)
április 20. és 21. SZERDA • 21:00 CSÜTÖRTÖK • 17:00 Gobbi Hilda Színpad	KORSZERŰTLEN KONCERT rendező: Viktor Rizsakov Moszkvai Művész Színház Akadémia – Moszkva, Oroszország (orosz nyelven magyar szinkrontolmáccsal)
április 21. CSÜTÖRTÖK 20:00 Nagyszínpad	Anton Csehov SIRÁLY rendező: Thomas Ostermeier Théâtre Vidy-Lausanne – Svájc (francia nyelven magyar felirattal)
április 22. PÉNTEK 19:00 Nagyszínpad	Verebes Ernő – Cervantes DON QUIJOTE rendező: Vidnyánszky Attila Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország (magyar nyelven angol felirattal)
április 22. és 23. PÉNTEK • 20:00 SZOMBAT • 17:00 Gobbi Hilda Színpad	William Shakespeare VÍZKERESZT, VAGY AMIRE VÁGYTOK rendező: Bocskárdi László Tamási Áron Színház – Sepsiszentgyörgy, Románia (magyar nyelven angol felirattal)
április 23. SZOMBAT 20:00 Nagyszínpad	William Shakespeare Titus Andronicus c. drámája nyomán TIIT rendező: Szergej Potapov P. A. Ojunszkij Szaha Színház – Jakutföld, Szaha Köztársaság, Oroszország (jakut nyelven magyar felirattal)
április 24. VASÁRNAP 15:00 Gobbi Hilda Színpad	Anton Csehov: A 6-os számú körterem c. novellája alapján 6 rendező: Sardar Tagirovsky Nemzeti Színház – Budapest, Magyarország (magyar nyelven angol felirattal)
április 24. VASÁRNAP 20:00 Nagyszínpad	Stanisław Wyspiański AKROPOLISZ rendező: Anna Augustynowicz Teatr Współczesny – Szczecin, Lengyelország (lengyel nyelven magyar színpopszissal)

6

Költői kórkép és terápia 3 részben
Csehov: A 6-os számú kórterem című műve nyomán

Zenész, Mojszejka – BARTÓK GYÖRGY m. v. I Darjuska – BÁNSÁGI ILDIKÓ I Nyikita, Katonai parancsnok, Szőke orvos – BECZÁSY ÁRON m. v. I Ivan Dmitrics Gromov, Hamlet – BÉRES MIKLÓS m. v. I Jevgenyij Fjodorovics Hobotov – FARKAS DÉNES I Andrej Jefimics Ragin – HORVÁTH LAJOS OTTÓ I Zenész, Kalligráfus, Bús, komor beteg – KATONA DÁVID m. v. I Szergej Szergejics, Polgármester, Rosencrantz, Muzsik – LUKÁCS ANDRÁS m. v. I Tanácsos, Guildenstern, Rendjeles beteg – TÓTH LÁSZLÓ I Mihail Averjanics – VARGA JÓZSEF I Hobotov szakácsnője – VAS JUDIT GIGI e. h. I Operaénekes – BALOGH ZSUZSANNA ESZTER I Hárfaművész – KRIESCH BARBARA

Zeneszerző: Bartók György, Katona Dávid // Díszlet, jelmez: Dobre-Kóthay Judit // Fénytervező: Bányai Tamás // Dramaturg: Benedek Zsolt // Díszlet-jelmeztervező asszisztens: Giliga Ilka // Ügyelő: Lovass Ágnes // Súlygó: Kónya Gabriella // Rendezőasszisztens: Herpai Rita

Rendező: Sardar Tagirovsky

mikor? hol?

PREMIER: 2016. március 5.

további előadások:
április 3. – 18 óra, április 24. – 15 óra

Gobbi Hilda Színpad

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

6

Csehovot feleslegesen aktualizálni, hiszen létezésünk jelenidejű alapigazságait tárja fel. Nem akartam konkrét üzenetet megfogalmazni. Az túl didaktikus. Inkább csak be akartam kukucskálni az emberi természet bugyraiba, hogy vajon honnan ered a kollektív félelem, amely elzár bizonyos lehetőségeket az emberek elől. Csehov írja: „Amíg a társadalom elkülöníti magától a bűnösöket, elmebetegeket és általában a zavaró elemeket, addig legyőzhetetlen. Ha egyszer van börtön és örültekháza, akkor valakinek ülnie is kell benne. Ha nem magának, akkor nekem, ha nem nekem, akkor valaki másnak.” Szükségszerű ez? És vajon milyen joggal dönthet az ember mások sorsáról...

SARDAR TAGIROVSKY, rendező

...az idő lelassul, s elkezd kirajzolódni a történet lényegét adó harc az egymással szemben álló orvos és legbölcsebb páciense között. Az orvos nem ismeri a szenvedést, beteget mást se, az orvos számára az élet csak egy bosszantó kelepce, a beteg számára viszont maga a remény.

Boldogok?

Vajon milyen gyógyszerek hatása alatt írhatta Louis Armstrong a *What a Wonderful World* című legendás számát? Vajon viccelt, vagy szándékosan lóditott, hogy dalával jobb kedvre derítse az e világban egyre kevésbé bizakodó embereket?

Mert amit magunk körül látunk, a legkevésbé sem tűnik normálisnak. A leghatalmasabbak, legerősebbek, legrafináltabbak, legbefolyásosabbak véget nem érő háborúzás keretében gyilkolják egymást a pénzért és hatalomért, míg alattuk a kisebb halak igyekeznek zsebre vágni az asztal köré lehulló falatokat, hogy a társadalom alsó lépcsőfokán állók a pusztta túlélésükért küzdve reméljék, hogy ebbe az igazságtalan helyzetbe nem őrülnek bele.

Mert hát ki is a bolond? Nem az, aki gyilkol, lop, csal, bűnözik, hanem az, aki már nem bírja tovább a fizikai és szellemi terhet, a kiszolgáltatottságot, a bizonytalanságot, a reménytelenséget, s meghajolva a súlyuk alatt összeomlik.

De miért ír valaki prózát a világ végére száműzött bolondokról, akik káposztalevesen vegetálva koszban, kilátástalanságban, megalázottságban vergődnek egy szörnyű börtönnek beillő kórház hátsó melléképületében, ahol egy ór veri őket naphosszat? Azért, mert bárki bármikor ezeknek a nyomorultaknak a sorsára juthat. Elég hozzá annyit, hogy megforduljon vele a világ, kibillenjen biztonságából élete, s már be is viszik ide vagy oda, ezért vagy azért, hogy aztán ott szedje a gyógyszert csodára várva örökre megbélyegzettként.

A kérdés az, hogy miért és miként jutunk oda, s hogy az rosszabb vagy jobb, hamisabb vagy igazabb a külvilágnál? Miként cserélhet egymással helyet orvos és páciens, racionalitás és hit, lemondás és remény? Csak Csehov fantasztikus és mélyen igazságos szövegében hullhat le a lepel a társadalomról, mint közömbös keltető- és rombológépezetről, melynek sötét falain belül csak az élni vágyás vak ösztöne tudja tovább vinni a végtelen harcot.

A fiatal rendező, Sardar Tagirovsky a normalitás vizeiről indítja darabját. Vidám teadélután hangulatban mondják a színészek a kedves mesének tűnő történetet. Mintha nem is akarnák tudni, mi is az, amiről beszélnek. Fennkölt mondatok hangzanak el: „A társadalomnak öntudatra kellene ébrednie és elszörnyülködnie önmagán! Az ember tehet rosszat a tudatán kívül is! Nem nevetséges igazságosságról ábrándozni, amikor a társadalom minden erőszakot felhasználhat? Nem illik valakit megakadályozni abban, hogy megbolonduljék! A kórházat az erkölcsstelenség tartja össze!”

Majd az idő lelassul, s elkezd kirajzolódni a történet lényegét adó harc az egymással szemben álló orvos és legbölcsebb páciense között. Az orvos nem ismeri a szenvedést, beteget mást se, az orvos számára az élet csak egy bosszantó kelepce, a beteg számára viszont maga a remény.

A második felvonást a beteg szemével látjuk. Az orvos keskeny fénycsóva közepén közelít a sötétben vergődő pácienshez. „Az, hogy én itt orvos vagyok, ön meg beteg, a pusztta véletlen műve. Ennek nincs semmilyen morális vagy logikai oka. Az élet egyetlen nemes célja az élet megértése.” Bár a beteg kettejük közül az alárendelt, hitével és bátorságával felülkerekedik: „Szeretek élni! Élni akarok! Ha nincs isten, akkor ki kell találni! Én hiszek!”

Kettejük párbanjában kibontakozására a harmadik felvonásban kerül sor, ahol a többi szereplővel együtt, akik a komplett társadalmat jelenítik meg, az örület teljes polifóniájába torkollnak. Angyalok énekelnek, hárfák és földön túli zajok morajlanak, beteg az orvossal és a többiekkel együtt birkózik a kórház sarában, miközben azt hallhatjuk: „Minden mindegy! Nincs megoldás! Gyengék vagyunk!”

A darab hosszú, de nem indokolatlanul. Olyan benne az idő, mint egy hatalmas folyó, amely ahhoz, hogy mélységében, komolyságában, nagyságában, méltóságában átérezzük, nem válhat patakká. Elég teret ad ahhoz, hogy az orvos, Andrej Jefimics Ragin szerepét kiválóan alakító Horváth Lajos Ottó, és a beteg Ivan Dmitrics Gromovot, valamint Hamletet mély átéléssel megformázó fiatal Béres Miklós kettőse, Varga József vérfagyasztóan élethű és Bánsági Ildikó orosz melankóliát megidéző remek játéka mellett a többiek termékeny és színes körítése olyan keretet adjon e súlyos, izgalmas, szórakoztató és megrázó drámanak, amely meglehetősen szöveget üt a fejbe.

Azt ugyanis, hogy valamennyien olyan bolondok házában élünk, amelyből nincs menekvés. Legfeljebb két opció közül választhatunk: vagy a jézusi utat követjük, s a legtöbben Félkegyelműnek tartanak majd Dosztojevszkij értelmében, vagy csak vágyakozunk a hit után azt remélve, hogy egyszer még elérhetjük a Zónát, akár Tarkovszkij Stalkere, hogy hitet, értelmet, azaz a kivezető utat megtalálva egyszer még boldogok lehessünk, amiben csak látszólagos felvilágosodásunk, relativizáló racionalitásunk, leginkább pedig gyáva önzésünk akadályozhat meg.

Száras Miklós György

...a szerepek lassacskán megtalálják gazdáikat, és az elbeszélő-színház, az imitált kvaterkázás, közönség és előadók majdnem-beszélgetése, ami különben egyáltalán nem rossz, nagyon is erős valami, vagyis a mesélés valódi színházzá lesz. A végére talán túlságosan is.

Nem. Nem az

A kazanyi születésű Sardar Tagirovsky előszedte Csehov egyik terjedelmes elbeszélését, mondhatjuk kisregénynek is, és felrakta a színpadra.

Mielőtt megnézném a darabot, azon rágódom, miről is szól az írás. Ködösen emlékszem, ilyen szavak ugranak be: kulturátlanság, tespedtség, magány. Hogy az ember egyedül van, társra vágyik, barátokra, értelmes életre, többet akar, de lehúzza a sár. Meg hogy az ember önmagába zárt rab, egoista lény, közönyös és vak, képtelen átérezni a másik ember bűjébánátát. Meg hogy nehéz eldönteni, ki a bolond – aki a rácson túl van, vagy aki innen.

Emlékszem, kölyök voltam még, autóbussen ülve tartottam reggel a gimnázium felé, és utáltam a középiskolát, mert valójában nem iskola volt, hanem szocialista erkölcsre és ideológiára nevelő gyermekfegyintézet, és ahogy a buszon ülve merengtem, egyszer csak azt éreztem, hogy az egész világ megváltozik körülöttem. Bámultam a mogorva, merev arcokat, a fásult tekinteteket, és azt éreztem, hogy más vagyok, és akkor megkörnyékezett a gondolat, hogy ettől valóban más is leszek, azt éreztem, hogy ha most hagyom magam elringatódni ebben az eladig ismeretlen állapotban, akkor talán soha nem tudok visszakeveredni a rendes, valós világba, és feltehetően ezt hívják megbolondulásnak. Nincs visszatérés. Ennyi az egész. Ámulat fogott el, hogy milyen egyszerű, mennyire nem látványos, könnyű és sima, mondhatni, zökkenőmentes ez az út.

Előszedtem hát Anton Pavlovicsot, arról szól, amire emlékeztem. Magány, közöny, műveletlenség, elvagyódás etc. Élveztem az olvasást, Csehov úr könnyű kézzel megrajzolt bűbánatos figuráit, és ahogy haladtam a mű vége felé, egyre jobban izgatott, hogy vajon mi módon lehet a drámaiatlan drámaíró cme terjedelmes elbeszélését színpadra vinni. Néhány nap múlva, midőn a színház elektronikus levélben értesített róla, hogy készüljek fel rá – és ne csak lélekben –, hogy az előadás közel ötórás, már gyanítottam valamit. Oh, bozse moj! Fel fogják olvasni? Az első betűről az utolsóig?

És lón! Ha nem is épp az elsőtől az utolsóig. De ami számomra a legmeglepőbb: működik.

Úl a színpadon tizenhárom-tizennégy ember, illetve egy bolond állandóan a pianínó körül molyol, és ezek az emberek elkezdik mesélni a történetet. Egyikükről-másikukról kiderül majd, hogy zenész vagy énekes, de eleinte mindenki elbeszélő, mindenki mindentudó, még aki hallgat, az is tisztában van vele, hogy évekkal korábban mi minden esett meg a kisváros lakóival és a kórterem betegeivel, sőt azoknak a

szüleivel és testvéreivel, vagy hogy mi történik a házak csukott ablakai mögött. Aztán a szerepek lassacskán megtalálják gazdáikat, és az elbeszélő-színház, az imitált kvaterkázás, közönség és előadók majdnem-beszélgetése, ami különben egyáltalán nem rossz, nagyon is erős valami, vagyis a mesélés valódi színházzá lesz. A végére talán túlságosan is. Talán már sok is a jóból, sziporkázó és kevésbé sziporkázó ötletekből, viharzásból, zavaros tajtékából, ricsajból, ragacsos sárból, bűzlő Dániából. Jó-jó, tudom, ilyen a világ. Mégis: a rövidebb erősebb volna, a kevesebb több. Nekem.

Nem próbálom meg kihámozni, hogy akkor miről is szólna igazából ez az előadás, szellemről és erőszakról, túlvilágról, lélekvandorlásról, mennyről és pokolról, isteni igazságszolgáltatásba vetett hitről vagy éppen a reménytelenségről. Inkább azt mondom, hogy sokáig jól szórakoztam, elgondolkodtam, figyeltem, nevettem vagy szorongtam, felháborodtam, együtt éreztem és nekidühödtem... Vagyis nem hagyott közömbösen, magával ragadott az előadás. Ami nem kis részt köszönhető Bánsági Ildikó angyalian butuska Darjuskájának, Varga József lehangoló barátságos és szédítően tuskó Mihail Averjanicsának, Horváth Lajos Ottó megdöbbentően csendes, néha már-már doromboló Andrej Jefimicsének, és Bérés Miklós egyszer ijesztő, másszor taszító vagy épp megindító, de mindig babonás erejű Ivan Dmitrics Gromovjának. Utóbbi a legokosabb a rácson innen és túl tomboló minden bolondok között.

Nem emlékszem rá, elhangzott-e a színpadon az a mondat, amit az egyes szám első személyben elbeszélő Csehov nem mondat ki főszereplőjével: az észhez térve bolonddá váló Andrej Jefimics doktor csak gondolja azt, amiről úgy érzem, az előadás egyik tanulsága is lehet: „Nincsen a földön semmi jó, amelynek forrásánál ne találánk valami ocsmányságot.”

Tudatlanság, előítélet, mindenféle fertelem volt, van és lesz, de az idők folyamán mindebből valami hasznos és rendes fejlődhet, mint trágárból a humor. Úgy érzem, akkor is kulcsmondat ez, ha véletlenül nem maradt volna benne a színpadi változatban, és akkor is, ha százszor is elhangzik az előadás végén a rövid mondat: „Minden mindegy.”

Vörösmarty Mihály

Csongor és Tünde

Csongor – FEHÉR TIBOR I Tünde – ÁCS ESZTER e. h.
 I Mirigy – NAGY MARI I Ilma – SZŰCS NELLI I
 Balga – SZARVAS JÓZSEF I Kalmár – IVASKOVICS
 VIKTOR m. v. I Fejedelem – RUBOLD ÖDÖN m. v.
 I Tudós – BLASKÓ PÉTER I Kurrah – OLT TAMÁS I
 Berreh – RÁCZ JÓZSEF I Duzzog – BAKOS-KISS
 GÁBOR I Ledér – TÓTH AUGUSZTA I Dimitri –
 SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ e. h.

Az éj monológja: Lukács Margit (archív felvétel)

Díszlet, jelmez: Nagy Viktória // Dramaturg: Kulcsár
 Edit // Ügyelő: Géczy István, Lencsés István // Súlyó:
 Gróf Katalin // Rendezőasszisztens: Kernács Péter

Rendező: Vidnyánszky Attila

mikor? hol?

PREMIER: 2016. március 11. – 19 óra • Nagyszínpad

további előadások:

április 3., 6. – 15 óra • Nagyszínpad

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

Csongor és Tünde

Számomra a szerelem derűje a legfontosabb. A szerelemé, amely olyan erős, hogy érte Tünde az örök életől is lemond. A derű pedig abból a reménységből fakad, hogy Csongor és Tünde nemcsak egymásra találhatnak és egymáséi lesznek, hanem egy hosszú közös út elején állnak, és megkezdik közös életük. Ha minden csodán, varázslaton, égi pátoszon keresztül ide elérkezünk, és meg tudjuk éreztetni ennek a beteljesedésnek és életbe való indulásnak az örömét, tüzeit, szépségét. A Csongor és Tünde nagy színházi utazás és kaland a Vörösmarty zseniális elmejátéka által teremtett furcsa tér-idő birodalomban.

VIDNYÁNSZKY ATTILA rendező

Udvaros Dorottya és Mátray László

SZINDBÁD

Álomszínház – utazás élet és halál között Krúdy hajósának nyomában

Kiköt Szindbád Óbudánál, és kezdetét veszi a mese, a Krúdy-varázslat. S ahogy egy-egy jelenetkép felvillan, úgy tűnik is el. Szóimádat! Gyönyörködés Krúdy mondataiban – mondja a rendező, Vidnyánszky Attila.

Szindbád alakja felfogható a „dongiovannizmus” magyar változataként, aki háromszáz-egynéhány éve a nőkért él, de a rendező szerint a hódító férfi karakterénél sokkal fontosabb dologról szól a *Szindbád*. Egy ember, aki szellemként tér vissza, és még a túlvilágról is udvarol, az számára inkább az életbe való kapaszkodásról, az életért való rajongásról, és nem a hódításról szól. A halálból a nőkön keresztül nyúl vissza az életbe Szindbád, vagy a halál elől menekül... A nők és a szerelem töltik be a közvetítő szerepet ebben a lelki utazásban. Mert Szindbáddal tudjuk: a szerelem az egyetlen dolog, amiért érdemes ezt a nyomorúságos életet elviselni. Krúdynál még a halálban is szerelmeskednek az emberek.

Szindbád – mint ahogy mindnyájan – megrekedt élet és halál között. Ott bolyong az éjszaka és a nappal, a sötétség és a világosság határán. Az előadásunk egyik kulcsfigurája a Nagy-Kálózy Eszter által megformált Mnemoszüné, az emlékezés istennője, aki megszülte a múzákat. Ő vezeti Szindbádot az emlékei között. Álomszínház ez is! Túllszerűség, időtlenség, lebegés. Az egész előadás tulajdonképpen egyetlen pillanat, az élet és a halál közötti átlépés pillanata. Nincsen klasszikus értelemben vett történet, csak a gyönyörű szövegekből kibomló atmoszféra rezgése, lebegése, amibe beszűrődik itt-ott egy sikoly. És magával ragad minket Krúdy fájdalmas-szép örök elvágyódása a halálon innen és túl, de legfőképpen az, hogy szerelmes a szerelembe, szerelmes az életbe.

– Krúdy az élet és a halál közötti átmenet pillanatát nagyította ki a Szindbádban – és ettől minden párbeszédnek, minden gesztusnak

olyan hangulata van az előadásban, mintha éppen most múltna el. Minden attól szép, hogy éppen zajlik, de már múlik is. A hajó már elindult a túlpartra, és a vitorlákat a halál felé viszi a szél – mondja címszerepet alakító Mátray László.

A Szindbád örök szerelmét alakító Udvaros Dorottya szerint Majmunka nem pusztán egy gyöngéden szerető asszony, mert az talán Szindbád számára nem is volna elég izgalmas. Van véleménye, piszkálja és ostromozza is Szindbádot, de emellett mindig ott van a hangjában az elfogadás, a feltétel nélküli szeretet. Hiába mondom azt Majmunkaként, hogy »Takarodj!«, hozzám mindig vissza lehet jönni.

Szindbád

Krúdy Gyula írásai nyomán

játsszák: MÁTRAY LÁSZLÓ m. v., UDVAROS DOROTTYA, NAGY-KÁLÓZY ESZTER, NAGY MARI, TÓTH AUGUSZTA, SZÜCS NELLI, SZARVAS JÓZSEF, BODROGI GYULA, MÁTYÁSSY BENCE, REVICZKY GÁBOR, TÓTH LÁSZLÓ, VARGA JÓZSEF, BARTA ÁGNES e. h., BERETTYÁN SÁNDOR e. h., NAGY JOHANNA e. h., VAS JUDIT GIGI e. h.

Díszlet, jelmez: Oleksandr Bilozub // Dramaturg: Verebes Ernő

Rendező: Vidnyánszky Attila

mikor? hol?

március 30., 31., április 1. – 19 óra • Nagyszínpad

14 éves kortól ajánljuk!

SZESZÉLYES NYÁR

Kisregényből vízirevü – korok, tapasztalatok, csehek és magyarok

Krokovy Vary „fürdőváros” unalmas nyári nyugalma egy vándor bűvész-kötéltáncos és gyönyörű, fiatal segédje, Anna megérkezése kavargatja fel. A csendes napokon egymást emelkedett stílusú csipkelődéssel szórakoztató három jó barát életét megbolygatja a cirkuszosok érkezése.

A költői lelkületű atya, az anekdotázó őrnagy és a filozofáló fürdőmester egy pillanat alatt beleszeret a szépséges Annába, és mindhárman megpróbálják meghódítani. A fürdőmester elhanyagolt felesége, Katerina pedig a bűvész bűvkörébe esik.

Mintha a szabadság istene és istennője jelenne meg a városkában, ahol megállt az idő: mind a három férfi szeretné magának Annát, még ha ez végül testi-lelki sebesülésekbe is kerül, Katerina még oda is költözik a cirkuszos kocsihoz, de a mutatóvanyos élet közléről már nem olyan vonzó. A szabadság fárasztó és veszélyes.

Három nap és három éjszaka története, mint a mesében.

A *Szeszélyes nyár* szerzője Vladislav Vančura a két háború közötti cseh irodalom nálunk kevésbé ismert, de annál jelentősebb alakja: a költői-realista cseh irodalom, a hrabali-világ és a cseh írói és filmes újhullám is az „ő köpönyegéből bújik elő”. Az 1926-ban megjelent kisregény nem csupán Vančura legfontosabb műve, de a cseh irodalom rendkívül jelentős alkotása. Hasek *Švejk*-jével emlegetik együtt, és Bohumil Hrabal munkásságának előzményeként tartja számon az irodalomtörténet. Nagysikerű filmet rendezett belőle Jiří Menzel 1968-ban.

Vančura műve alap és elrugaskodási pont Galambos Péter rendezőnek és szerzőtársának, Ernyei Beának. A regénysztori „közben” az előadásban lezajlik jó negyven év viharos cseh történelme ’68-tól a báronyos forradalmon át napjainkig. Hőseink számára mintegy háttérzajként, rádióból és tévéből, zenékben és dokumentumokban szűrődik csak be a külvilág és a történelem, amiről nem vesznek tudomást.

Három nap és három éjszaka kalandjai után ismét helyreáll a csend és a nyugalom, mert a negyedik nap reggelén már csak hült helye van a cirkuszos kocsinak... Minden marad a régiben. Vagy talán mégsem egészen?

S hogy mindebből, hogyan lesz zenés-táncos csehszlovák vízirevü? Meglátják.

Szeszélyes nyár

Vladislav Vančura regénye alapján (fordította Zádor András) és egyéb dokumentumok felhasználásával a szövegtörténetet írta: Ernyei Bea és Galambos Péter

Antonin – HORVÁTH LAJOS OTTÓ ■ Hugo őrnagy – SCHNELL ÁDÁM ■ Fülöp atya – KRISTÁN ATTILA ■ Katuska – SÖPTEI ANDREA ■ Arnostek – FEHÉR TIBOR ■ Karel Gott, Jirka, Idegenvezető – BAKOS-KISS GÁBOR ■ Anna – DUNAI CSENGE e. h. ■ Marta, Szőke lány I. – KATONA KINGA e. h. ■ Václav, Őrmester, Armstrong, Józsi bácsi – BORDÁS ROLAND e. h. ■ Iveta, Szőke lány II., Józsi néni – ÁCS ESZTER e. h.

Zeneszerző, zenei vezető: Melis László // Dísplet: Galambos Péter, Libor Katalin // Jelmeztervező: Kárpáti Enikő // Koreográfus: Blaskó Borbála // Súlygó: Kónya Gabriella // Ügyelő: Lovass Ágnes // Rendezőasszisztens: Kernács Péter

rendező: Galambos Péter

mikor? hol?

március 30., 31., április 1., 11. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

FEKETE ÉG – A FEHÉR FELHŐ

Egy felvonásnyi történelmi haláltánc
és Molnár Ferenc meséje

– Azért született meg az előadás első része, a *Fekete ég* című háborús előhang, hogy megmerítkeshessünk a számunkra már ismeretlen háborús korban – mondja Vidnyánszky Attila rendező. – Felvillantjuk a kor jellegzetes alakjait: a császárt, aki „mindent meggondolt és megfontolt”, Tisza István miniszterelnököt, a magyar bakát, az özvegyet, az árvát, a tele orfeumokat, és megidézzük a háborús lelkesedés tébolyát. Fedák Sári és Jászai Mari naplóján keresztül megjelenik a háború vérgőzében is felelősséggel gondolkozó és cselekvő művész.

Nem a történelem tényeit soroljuk, elevenítjük fel, hanem a kor alakjainak, hangulatainak, ellentmondásainak az esszenciáját, mélységeit kutatjuk. Átéltethetővé reméljük tenni az egykor voltat, hogy személyessé váljon a múlt. A *Fekete ég* haláltáncának sötét víziójából jutunk el a második felvonás fehér felhőjére...

A fehér felhő: történik 1915-ben. Valahol Galíciában. Magyar huszárok éjszakáznak sorsukra várva. Az elkövetkező ellenséges támadás a legötötebb forgatókönyv szerint zajlik. Otthon asszonyaik virrasztanak nagy gonddal megírt levelek fölött, melyek közül néhány még életben talál egy-egy katonát. A többi asszony már csak a férj halálhírét kapja válaszul, aki a lövészárkok mocskában, idegen földön, lerongyolódva, ki tudja miféle hatalmakért harcolva pusztult el. A gyerekek elindulnak felfelé, a falu határában lévő hegyre, ahol – így képzelik – apjuk, a mindenkori közlegény, tizedes, hadnagy vár rájuk... a fehér felhőn.

– A háborús iszonyat elől nincs menekvés, mindenki érintett – mondja a rendező, és hozzáteszi: – Molnár sem tud „megoldást”, csak annak az elemi emberi vágnak adott kifejezést, amit saját korának emberei úgy óhajtottak: az illúziót, a valóságtól való elrugaskodást. Molnár egy fehér felhőig rugaskodik el. Az égig. Gyönyörű és tiszta

Béres Ilona és Nagy-Kálózy Eszter

mese ez, amelynek végén megtörténik a csoda. És a mese, a csoda – hitem szerint – gyógyít.

Vidnyánszky szerint Molnár a mesébe menekül, hogy megtörténhessen a csoda. Azért ígér illúziót, mert neki sincs más eszköze, amit az iszonyattal szembeállíthatna. Azokért emel szót, akik a legkiszolgáltatottabbak: a gyerekekért, akik árván maradtak, az asszonyokért, akik özvegyen tengődtek árváikkal, és a bakákért, akik elpusztultak, azt sem tudva, miért is kellett életüket feláldozniuk. Molnár – hangsúlyozza a rendező – minden mondatával politizál: mert minden sora, gondolata pacifista. Molnár azzal zárja *A fehér felhőt*, hogy a még életben lévő bakák ott gubbasztanak a lövészárkokban. Csendesen dalolnak. Várják az újabb rohamot. Félnek és remélnek.

Fekete ég – háborús előhang, Molnár Ferenc: **A fehér felhő**
mírákulum egy részben

BÉRES ILONA m. v. ■ NAGY-KÁLÓZY ESZTER ■ SÖPTEI ANDREA ■ MÉCS
KÁROLY m. v. ■ RUBOLD ÖDÖN m. v. ■ OLT TAMÁS ■ BERECS ISTVÁN

Közreműködnek: a Színház – és Filmművészeti Egyetem V. éves színész hallgatói:
Nagy Balázs, Janka Barnabás, Zoltán Áron | a Kaposvári Egyetem Színházi Inté-
zetének IV. éves hallgatói: Ács Eszter, Barta Ágnes, Berettyán Sándor, Berettyán
Nándor, Bordás Roland, Fülöp Tamás, Katona Kinga, Krausz Gergő, Kránicz
Richárd, Kovács András, Mikecz Estilla, Nagy Johanna, Stefánszky István, Vas

Judit Gigi | Gyerekszereplők: Miskey Roland, Hovanyecz Petra, Csonka Benedek,
valamint a Budapesti Énekes Iskola tanulói.

Díszlet- és jelmez: Oleksandr Bilozub

Rendező: Vidnyánszky Attila

mikor? hol?

április 4. – 15 óra • Nagyszínpad

Molnár Ferenc örököseinek engedélyét a Hofra Kft. közvetítette.

www.hofra.hu

William Shakespeare

Szentivánéji álom

vígjáték két részben

Arany János és Nádasdy Ádám fordítása alapján

Theseus / Oberon – HORVÁTH LAJOS OTTÓ ■ Hippolyta / Titánia – NAGY-KÁLÓZY ESZTER ■ Puck / Philostrate – FARKAS DÉNES ■ Egéus – TÓTH LÁSZLÓ ■ Lysander – FEHÉR TIBOR ■ Demetrius – MÁTYÁSSY BENCE ■ Hermia – FÁTYOL KAMILLA m. v. ■ Heléna – TOMPOS KÁTYA ■ Vackor – REVICZKY GÁBOR ■ Gyalu / Oroszlán – KRISTÁN ATTILA ■ Zuboly – SZARVAS JÓZSEF ■ Dudás / Thisbe – SCHNELL ÁDÁM ■ Orrondi – VARGA JÓZSEF ■ Ösztövr / Hold – RÁCZ JÓZSEF

Díszlet: David Doiasvili // Jelmez: Bánki Róza // Dramaturg: Kozma András // Ügyelő: Dobos Gábor, Lencsés István // Súly: Sütő Anikó // Rendezőasszisztens: Tüő Zsófia

Rendező: David Doiasvili

mikor? hol?

április 5., 30. – 19 óra • Nagyszínpad

Az előadást 16 éven felülieknek ajánljuk!

A képen: Szarvas József, Nagy-Kálózy Eszter

SZENTIVÁNÉJI ÁLOM

Szárnyalás a vágyaink diktálta álom és a valóság között

Amikor a *Szentivánéji álom* Helénája skype-on bejelentkezik, és a hatalmas kivetítón látjuk a kétségbeesetten epekedő szerelmes könnyáztatta arcát, máris beleestünk a szerző, Shakespeare és a rendező, David Doiasvili csapdájába. Az angol szerző azt „hazudta”, hogy a műve az ókori Athénban játszódik (pedig Londonban történt minden), a grúz rendező pedig azt állítja: itt és most. Mindkettő igaz, és egyik sem? És közben időnként Stromae *Formidable* című száma szól. Akkor mégis csak itt vagyunk a mában? Leginkább mégis az álom és a valóság között utazunk.

A grúz David Doiasvili rendezte előadásban is fontos szerepet tölt be a humor, a derű, de az csak akkor tud igazán érvényesülni, ha mellette ott van a folyton változó emberi érzelmek, viszonyok erőteljes drámája is.

A *Szentivánéji álom* szereplői egy furcsa beavatáson esnek át valahol az álom és a valóság határvidékén. Mert ahogyan az életben is gyakran

előfordul: a szerelem, a legerősebb emberi érzés olyannyira felkavar bennünket, hogy nem tudunk különbséget tenni a vágyaink diktálta álom és a valóság között. Sőt, előfordulhat, hogy az álmainkban átélt intenzív érzések valóságosabbnak tűnnek a mindennapi élet megszokott, gyakran csak szerepként megélt valóságánál.

Az előadás szereplői a valóság, az ébrenlét állapotából átkerülnek az álom különös világába, és a rendezés ezt a nyelv eszközeivel is érzékelteti. Az első felvonásban, ahol még a realitás a meghatározó, Nádasdy Ádám modernebb, a mai nézők számára érthetőbb fordítása hallható. A második, harmadik és negyedik felvonásban, vagyis a varázslatos álom során Arany János 19. században készült szövege hangzik el, amelynek sajátos archaikussága kifejezetten „álomszerű”. A negyedik felvonás második felétől, az „ébredéstől” kezdve pedig keveredik a két fordítás, mert az előadás koncepciója szerint a szereplők maguk sem tudják már: számukra hol az álom, és hol a valóság.

Kiss Andrea, ifj. Vidnyánszky Attila

KÖRHINTA

Próza, zene, tánc és „fölszeng benne a szerelem”

Szerelem, föld, házasság, érdekek. Vajon melyik a fontos? A fiatalok boldogsága, vagy hogy – évszázadok paraszti törvénye szerint – egysüljenek a birtokok, amelyek majd megélhetést jelentenek egy új család számára. Szerelmek? Lehet-e a pillanat boldogságára jövőt építeni? Erősebb a társadalom, a „földhöz a föld törvénye”, a józan ész, mint két ember egymás-akarása?

– A szerelemért érdemes élni, küzdeni. Hitet lehet meríteni belőle – mondja a rendező, Vidnyánszky Attila. – Ez a *Körhinta* történetének magva. Erről szól a Nemzeti Színház előadása is. Két férfi ugyanazt a lányt akarja. A lányt a szíve a szegényebbhez húzza, míg a szülei a módosabbhoz adnák. A lány a szívére hallgat. Törőcsik Mari úgy emlékszik, hogy Jean Cocteau azt mondta: a *Körhinta* azért nagy film, mert „fölszeng benne a szerelem”. A történet egyszerű, éppen ezért úgy tekintünk a *Körhintára*, mint egy görög drámára. Ismerjük a történetet, ahogy az ókori színházban is mindenki ismerte a mítoszokat, azok szereplőit, sorsát. Nem lineárisan mesélem el a történeteket, egyfajta mozaikszerűség, párhuzamosság jön létre, az alaptörténet amúgy is kihagyásos, balladisztikus.

– Vagyunk öten színészek a darabban, és van negyven táncos. Ha nyolcvan láb a csizmát és a kemény sarkú cipőt odavágja a színpadhoz, az robban. A tánc vadállati – mondja az öreg Patakit alakító Cserhalmi György. – A néptánc nem bír megöregedni. Minél ősbibb, annál fiatalabb. Olyan „nyelv” – szemben azzal, amit beszélünk –, amin

Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádasz László – Vincze Zsuzsa

Körhinta

Pataki István – CSERHALMI GYÖRGY m. v. ■ Patakiné – SZÜCS NELLI ■ Bíró Máté – ifj. VIDNYÁNSZKY ATTILA m. v. ■ Mari – KISS ANDREA e. h. ■ Farkas Sándor – FARKAS DÉNES

Közreműködik a Magyar Nemzeti Táncegyüttes

Zeneszerző: Lakatos Róbert // Díslettervező: Mira János // Jelmeztervező és dramaturg: Vincze Zsuzsa // Rendezőasszisztens: Kernács Péter // Súlygó: Kónya Gabriella // Ügyelő: Dobos Gábor

Társrendező-Koreográfus: Zsuráfszky Zoltán

Rendező: Vidnyánszky Attila

mikor? hol?

március 29., április 8., 29. – 19 óra • Nagyszínpad

egy sor ember egyet akar. Ebben az örvénylésbe ragad bele az előadás. Az életbe!

Mindazok, akik látták a *János vitéz* és a *Johanna a máglyán* rendezését, megtapasztalhatták, hogy Vidnyánszky az érzelmek sodró erejét grandiózus színpadi kompozíciókban viszi színre. A nagyszerű szereposztás mellett a produkció dinamizmusáért a Nemzeti Táncegyüttes felel. Műfajokat átívelő, a prózát, a táncot, a zenét egyesítő költői színházi előadás a *Körhinta*.

Verebes Ernő – Cervantes

Don Quijote

Don Quijote – REVICZKY GÁBOR ■ Sancho Panza – BODROGI GYULA ■ Cervantes – TRILL ZSOLT ■ Cosmentes, a szolgája – KRISTÁN ATTILA ■ Dulcinea/Hercegnő – UDVAROS DOROTTYA ■ Herceg – HORVÁTH LAJOS OTTÓ ■ Antónia, Don Quijote unokahúga / Maritornes – TOMPOS KÁTYA ■ Sanson Carrasco / a Fehér Hold Lovagja – BAKOS-KISS GÁBOR ■ Kocsmáros – RÁCZ JÓZSEF ■ Nicolas, borbély – SZARVAS JÓZSEF ■ Lelkész – TÓTH LÁSZLÓ ■ Kulcsárné – NAGY MARI

továbbá a Kaposvári Egyetem Színházi Intézetének II. éves hallgatói: Benedek Dániel, Dér Mária, Dunai Csege, Helvacsi Ersan Dávid, Herczegh Péter, Horváth Julianna, Klement Szabolcs, Kónya Renáta, Mészáros Martin, Nagy Balázs, Nagy Márk, Szabó Nikolett, Szép Domán, Ticz Andás, Varga Bori

Díszlet: Oleksandr Bilozub // Jelmez: Bánki Róza // Koreográfia: Uray Péter

Rendező: Vidnyánszky Attila

mikor? hol?

április 22. – 19 óra

április 26. – 15 óra

Nagyszínpad

Kristán Attila, Trill Zsolt, Bodrogi Gyula, Reviczky Gábor

POSZT 2016 – a versenyprogramban!

Pécsi Országos Színházi Találkozó – június 9–18.

DON QUIJOTE

Szánandó, nevetséges figura? Inkább egy irigylésre méltóan erős igazság birtokosa

– A Búsképű Lovag nagyon mai figura – szögezi le Vidnyánszky Attila rendező. – Talán furcsán hangzik ez, hiszen a lovagregények világába visszarévedő alak sokak számára inkább tűnhet az anakronizmus, az idejétmúltság szimbólumának. Én ezt másként látom. Kétféle életérzés jellemzi életünket – én legalábbis így élem meg ezt a kort, amiben létezem. Az egyik életérzést Csehov fogalmazta meg jó száz éve a *Cseresznyés kertben*: vágják-írtják körülöttünk a gyümölcsöset, a talán sosemvolt paradicsomkertünket. Jó esetben észrevesszük, hogy ez történik velünk, mégis tétlenek vagyunk...

A másik életérzés a „donkihótizmus”. Arra hívja fel a figyelmet Vidnyánszky, hogy ha körülnézünk – és elég csak közvetlen környezetünket figyelni –, láthatunk embereket, akik nekifeszülnek a lehetetlennek is, mert arra vannak ítélve, hogy cselekedjenek. Belső, titkos erő hajtja őket, mert tenni, használni akarnak.

– Cervantes regényalakja, és az a Don Quijote, akit Verebes Ernő a mű alapján megírt a végtelenségig, a nevetségességig ragaszkodik egy régi értékrendhez, és nekimegy a „szélmalomoknak” is, vagyis a

korának... Szánandó, nevetséges figura? Én inkább azt mondom: irigylésre méltóan erős igazság birtokosa. A világot akarja a maga igazságához hajlítani, nem pedig mai szokásaink szerint a világ kisserőségeinek megfelelni.

Don Quijote alakja mindenkinek mást mond, de a sikere annak is köszönhető, hogy egy általános emberi sorsérzést testesít meg.

– Ha életünk derekán visszatekintünk az eltelt évekre, talán elgondolkozunk: vajon nem lett volna jobb a sok kicsinyes gesztus helyett nagy elhatározásokkal, nemes célokat szem előtt tartva és soha meg nem alkudva élni az életünket?! – medítál a rendező. – Mind érezzük: jó volna tenni, szolgálni, szeretni, és ezért akár az önfeláldozás sem nagy ár. Don Quijote az a figura, aki mindezt megéli. Igen, rengeteg ironia van ebben a történetben, de Búsképű Lovag az élete végén rádöbben, hogy mintha valaki más életét élte volna – és elindul valóra váltani elképzeléseit. Eszünkbe jut-e ez? Ez a szánandó figura, a könyvek, a saját képzeletének a foglya megtette, amihez nekünk egész életünkben nem volt elegendő bátorságunk!

INGYENÉLŐK

Hazafiaskodás anno 1880 – nagyszerű társadalomrajz, kortalan aktualitások

Hazafias érzelmekkel manipuláló szélhámosok, őket múltjukkal zsaroló csalók, naiv fiatalok és őket szégyentelenül kihasználó felnőttek. Boldogság, vagy legalább boldoguláskeresés. Kis magyar valóság. Az évszám az 1880-es évek. A helyszín: Pest-Buda. A műfaj: vígjáték. A szerző a kor egyik legizgalmasabb drámaírója, (nem) melleleg katolikus pap, teológiai professzor: Csiky Gergely. A darab, mely a Nemzeti Színházban debütált 1880-ban, most visszatér születése helyszínére.

„A valódi drámaíró csak saját korának tükré lehet, utat kell törnie, korának ízlését kell szolgálnia, finomítva és nemesítve azt, korának mozgató eszméit, bajait és érényeit kell feltárnia” – fogalmazta meg Csiky Gergely ars poeticáját, amit annyiival kell kiegészítenünk, hogy a valódi dráma túléli szerzőjét, és az utókorhoz is szól, mert évtizedek, évszázadok múlva is aktuális. Csiky Gergely 1874-től a Nemzeti Színház házi szerzője volt, a drámaírói technika és formaérzék már kezdetektől fogva jellemző volt a fiatal pap munkáira.

A Nemzeti akkori igazgatója, Szigligeti Ede támogatta, meglátta benne az új, termékeny tehetséget, aki eredeti magyar színművekkel látta el évtizedekig a magyar színházakat. Szigligeti Ede halála után a

Nemzeti szintén legendás igazgatója, Paulay Ede segítette színpadra Csiky Gergely munkásságának legjavát. Minél nagyobb sikere volt íróként, minél több szállal kötődött a színházhoz, annál nehezebb volt megfelelnie egyházi előjárói elvárásainak. Ezért 1880-ban kilépett az egyházi rendből, később áttért az evangélikus vallásra és megnősült.

Abban az évben mutatták be a Nemzeti Színházban *A proletárok* című színjátékát, amelyet később *Ingyenélők* címmel játszottak többnyire. A főszereplő Prielle Kornélia a premier napján kijelentette, hogy nem lép fel, mert úgyis megbukik a darab. Másnap viszont a lapok írásai sikerről számolhattak be: „Siker... lelkesedés... zajos tapsvihar... A szerző a hazai talajból merítette most tárgyát, a talaj nagyon hálásnak bizonyult neki.” Csiky Gergely, akinek ezt a darabját csak a Nemzeti-ben 137-szer játszották, ezzel a belépővel a magyar színpad első igazi sikerszerzője lett...

Mikszáth Kálmán írta a szerzőről: „...merész kézzel, éles megfigyeléssel nyúlt be az élő magyar társadalomba, egy sereg pompásan kidomborított, vérből és húsból való alakot vonultatott fel a színpadra.”

Csiky Gergely

Ingyenélők vígjáték

Szederváry Kamilla – SÖPTEI ANDREA

■ Irén – TARPAL VIKTÓRIA m. v. ■

Zátonyi Bence – TÓTH LÁSZLÓ ■

Mosolygó Menyhért – BODROGI

GYULA ■ Timót Pál – SZARVAS

JÓZSEF ■ Darvas Károly – FEHÉR

TIBOR ■ Bankó Béni – SCHNELL

ÁDÁM ■ Elza, a neje – TOMPOS

KÁTYA ■ Tulipán, szabó / Mákony

Bálint – ÚJVÁRI ZOLTÁN ■ Tulipánné

/ Mákonyné – NAGY MARI ■ Borcsa,

szakácsné – ÁCS ESZTER e. h. ■ Ordas

Péter / Házmester – VARGA JÓZSEF ■

Klimóczi Endre – OLT TAMÁS ■ Jankó

– BEZERÉDI BENDEGÚZ / PENKE

SOMA ■ Senki Gáspár – MISKEY

ROLAND / GERŐ BOTOND ■ Mákony

Zelma – GERŐ ANNA

Díszlet: Túri Erzsébet // Jelmez: Kárpáti

Enikő // Dramaturg: Kulcsár Edit //

Súgó: Gróf Kati // Ügyelő: Lovass Ági //

Rendezőasszisztens: Herpai Rita

Rendező: Lendvai Zoltán

mikor? hol?

április 29. – 19 óra • Gobbi Hilda

Színpad

a képen: Söptei Andrea és Tóth László

„Akiket játszom, bennem vannak, az enyéme. Ady, József Attila, Viszockij és a többi. Azt kell megmutatnom, amit én gondolok erről, még az sem érdekel, hogy a költő hogyan vélekedett a saját művéről. És ebben nem tudok színlelni. Nem úgy kell játszanom, mintha én lennék József Attila vagy Hamlet. Az a színészek dolga.”

A FÉLELEM VIRÁGAI

Földes László Hobo ideális szerepekről, félelemről, a Gulagról és arról, hogy mit kérdezne József Attilától

Még mindig száznegyven előadása van egy évben, s ez hetven fölött már önmagában véve sem kis teljesítmény. És az sem, ami mögötte van: a Hobo Blues Band, szólólemezek, filmszerepek, monodráma, és persze versek, nagyon sok vers. Villontól, József Attilától, Faludytól, Pilinszkytól, Adytól. Így amikor az életműsorozat egyik koncertjének azt a címet adja, hogy Belépés az irodalomba, minden kétely nélkül elfogadjuk idegenvezetőként. A visszatekintés adja a vezérfonalat a Halj meg, és nagy lesz címmű zenés estnek is, melyben a csecsemő Hobótól jutunk el a verset mondó művészig, sok blues-zal és fanyar humorral. József Attila-estjét pedig 400. alkalommal adja elő április 5-én a Nemzetiben.

Ha most, ezen a kávéházi szegleten, ide ülne melléd József Attila, megmutatná neki valamelyik dalszövegét?

– Nem.

És ha ez egy soha vissza nem térő alkalom lenne?

– Akkor sem. Inkább kérdeznék tőle.

Mi lenne az?

– Azt kérdezném meg tőle, amit nem tudok. Mondjuk azt, hogy milyen zenét szeret? Ez érdekelne, mert nagyon sok a zene abban, amit ír. Sok verse a népzenehez közelít, amit nagyon szeretek, de nem művelem.

Mit kérdezne még?

– Mást nem mernék. Túl sok mindent tudok róla és arról, amiket át kellett élnie. Vereségeket, olyan eseményeket, amelyek mind keserűbbé tették az életét. Például Babits, rá még mindig haragszom. Amiért mellőzte a Baumgarten-díj kapcsán. De nem tépném fel ezeket a sebeket, inkább elmesélném neki, hogy megkaptam a nővérétől egy kötetet. Első kiadás, nagyon rossz állapotban van, de annyira félttem, hogy még könyvtőhöz sem merem elvinni.

Ahhoz is kellett bátorság gondolom, amikor '81-ben főszerepet kapott a Miskolci Nemzeti Színházban.

– Stephen Poliakoff darabja volt, nem könnyű címmel: *...és te, szépségem, igen-igen, te... Cukorváros*. Egy rádiós műsorvezetőt alakítottam benne, de nem sikerült. Megbuktam.

Nem túl szigorú magához?

– Nem, ez így történt. Az volt a baj, hogy szerepet kellett játszanom. Én meg erre nem vagyok képes, soha nem is voltam, és soha többet nem erőltettem. Bekaptam a horgot: hittem a rendezőnek, akinek ez volt élete első rendezése, és igent mondtam a felkérésre. Őrült nagy hiba volt. Először is nem tudtam jól a szöveget, és a helyzet nem is nagyon engedte az improvizálást. Hatalmas bukás volt. Ha jól emlékszem, sűgő sem volt, de még szünet sem, hogy egy kicsit összekapjam magam, így aztán egész oldalakat ugrottam át a szövegben. Képzelteti.

Milyen kritikákat kapott?

– Megírták, hogy teljesen tehetségtelen vagyok. De akkor már én magam is tudtam, hogy nem vagyok színész, és nem jó, amit csinálok. Munka volt, nem játék. De akkor, a 80-as évek elején, már rettenetes hírem volt. Szétverték a koncertjeimet, helyben hagytak a rendőrök,

korábban letartóztattak, zárt be miattam klub is. Ezért az akkori el-
lenzékiek azt hitték, hogy a ledorongoló kritikának cenzurális háttere
van. A sárba akarnak tiporni, mert ez az ukáz. Pedig történetesen iga-
zat írtak, pocsek voltak. Más kérdés, hogy a darab nem lett kész, el kel-
lett volna halasztani a bemutatót. De jobb így, mert a bukás sokat segít-
tett. Viszont a harmadik előadás után felálltam: nem törődtem többé a
rendezői utasításokkal, úgy játszottam, ahogy gondoltam, s akkor már
a szöveghibák is elmaradtak. És az előadás végül sikert aratott.

De miért ugrott egyenesen a mélyvízbe?

– Mert nem volt szerencsém. Nem sokkal azelőtt Győrben játszottam
volna a Színészkirályt a Szikora-Bódy féle *Hamlet*-ben. Ez egy kisebb
szerep, és tökéletes lett volna próbának, hogy belekóstoljak a színház-
ba. De a megyei párttitkár leszólt, hogy nem lehetek benne a darabban.
Így aztán elvállaltam a miskolci felkérést.

Milyen szerep lett volna ideális?

– Semelyik. Egyedül Svejk lettem volna szívesen, bár alkatilag talán
nem erre vagyok a legalkalmasabb. Azt lehetett volna életem csúcsa,
ha megállok az Agárdy Gábor alakította tábori lelkész előtt, s valami
olyasmit mondok, hogy: feldkurát úr, alázatosan jelentem, a kurvák
megérkeztek. De Reviczky Gáborral is beértem volna. Csak hát egy
fejjel vagyok magasabb Agárdinál. És drabálisabb. Hogy jött volna ki,
hogy fel kell nézni a tisztiszolgára?

És milyen volt a folytatás a miskolci főszerep után?

– A *Luluban* meg a *tavaszi ebredés*-ben kaptam egy-egy szerepet. Az
egyikben a cirkuszgizagzatót, a másikban Hasfelmetsző Jacket alakít-
tottam. Az előbbi már érdekelt, mert improvizálhattam a közönség-
gel, saját magam lehettem, volt benne egy dalom is. Az előadás három

helyszínen játszódott és a szünetben át kellett terelni a közönséget, és
én hajkurásztam a nőket, megfenyegettem a férfiakat, suhogtattam
az ostort. És ezt már élveztem. Mert végre nem idegen bőrt húztam
magamra. De hát sokan mondták, – többek között Vidnyánszky és
Ascher – hogy engem nem lehet rendezni.

Ez mit jelent?

– Ha, mondjuk, használnom vagy csinálnom kell valamit a versen túl,
akkor ez zavar. Kitalálja valaki, hogy a *Levegőt!* közben három helyre
menjek el a díszletben, fogjak meg egy kelléket, pohár vizet, bármit, ez
megosztja a figyelmem. Megcsinálom, mert senki munkáját nem sze-
retném tönkretenni, de ez mind elvon a verstől. Megoszt. Azt viszont
megtanultam ezekről a nagy mesterektől, hogy alázat nélkül nem
megy. Minden mondat mögött ott kell lenni. Nagy a személyes felelős-
ség is, mert én választottam ki ezeket a költőket, én akarom elmondani
a verseiket, nem más rendelte el. Ezt az alázatot próbálom a zenélésben
is megtartani. Mert amit csinálsz, az fontosabb nálad.

Vers vagy blues? Melyik a nehezebb?

– Nem a műfaj dönti ezt el. Az életrajzi, zenés monodráámban, a
Halj meg, és nagy leszel-ben is elmondom: nem hallottam még színészt
hitelesen bluest énekelni. Mert nem ő adja elő, hanem elképzeli, hogy
hogyan kell ezt énekelni, és azt alakítja. Híres színészeket is hallottam
pocsekül szavalni József Attilát. Jordán, Latinovits, Major attól volt
zseniális, hogy a saját József Attilájukat adták át nekünk. Akiket ját-
szom, bennem vannak, az enyéme. Ady, József Attila, Viszockij és a
többi. Azt kell megmutatnom, amit én gondolok erről, még az sem
érdekel, hogy a költő hogyan vélekedett a saját művéről. És ebben nem
tudok színlelni. Nem úgy kell játszanom, mintha én lennék József At-
tila vagy Hamlet. Az a színészek dolga. Ez az alapvető különbség.

„...alázat nélkül nem megy. Minden mondat mögött ott kell lenni. Nagy a személyes felelősség is, mert én választottam ki ezeket a költőket, én akarom elmondani a verseiket, nem más rendelte el. Ezt az alázatot próbálom a zenélésben is megtartani. Mert amit csinálsz, az fontosabb nálad.”

Földes László Hobo

A Kossuth-díjas zenész 1945-ben született Budapesten. Máriássy Félix filmrendező állítólag felajánlotta neki 1966-ban, hogy ha megtanul valamilyen verset, felvéteti a Színművészetre. Hobo a zenélést választotta, és 1978-ban alapította meg a Hobo Blues Bandet.

A HBB egyik legendás lemeze a *Vadász*, amelyből Vidnyánszky Attila rendezett előadást a beregszászi társulattal, a darabban Hobo is játszott. Írt könyveket is, és a folyamatos koncertezés mellett tucatnyi önálló esttel járja az országot és a határon túli magyarok lakta területeket.

2006-tól a debreceni Csokonai Színház, 2013 óta Nemzeti Színház tagja. A Viszockij és Marina Vlady szerelméről szóló *Ballada a két sebzett hattyúról*, a *Tudod, hogy nincs bocsánat* című József Attila-est, az Ady-versekből összeállított *A földtámadás szomorúsága* és az önéletrajzi ihletésű *Halj meg, és nagy leszel* látható a Nemzetiben. Készülő darabjának címe: *A Gulag virágai*.

Nekem nagyon hiányzott a bohóc alakja a monodrámából, mint egyik legfontosabb alteregója. Úgyis mint a Bolond a *Vadász*-ból. De úgy tudom, annak idején még bohóctársulatot is alapított.

– Sok mindent ki kellett hagynom. Az egyharmadát kihúztam, a másik egyharmadát meg bele se írtam. Magyarország hetven éve fonódik össze az én hetven évemmel, ez izgatott. És ezért is jó a színház, ahogy elhangzik a darabban, mert minden hazugság benne, így akár önmagam is lehetek, mert senki sem veszi be. Korábban azért buktam meg, mert nem lehettem önmagam, most pedig, amikor minden szó igaz, akkor szerepnek tűnik. Legalábbis sokan azt hiszik. A hazugság egyébként is munkaigényesebb: ki kell találni, le kell írni, meg kell tanulni.

De azért segítséget is kap ebben, nem?

– Háááát, ne is mondja. Kevés próbája volt a darabnak. Megkérdeztem egy profi színészt, hogy hány próba után áll ki egy önálló esttel. Azt felelte, hogy harminc alatt szóba se jöhet. Ráadásul úgy képzeltem, hogy amikor befejezem az írást, összeülünk egy kicsit a dramaturggal, simogatjuk a szöveget, csiszoljuk, de nem, Vidnyánszky Attila, a rendező azt mondta, hogy ez így jó, maradjon csak. Kértem, hogy legalább a felénél, a Rolling Stones-dalnál legyen szünet, mert összecsem, azbesztet köpök, de nemet mondott, mondván: akkor megtörik a lendület. At-

tól is tartottam, mert nekem egyfolytában hülyéskedésen jár az eszem, hogy agyon fog ütni, amikor megmutatom neki az egyleti kúp ötletét, ami hangsúlyos helyet kapott a darabban. De nem, benne hagyta ezt is. Ez az ember, akit én már 15 éve ismerek, valamiért nagyon bízik bennem. Olyasmit lát bennem, amit én nem. Hát akkor most ellenkeznek?

Tanácsot nem kapott?

– Dehogynem. Havonta egyszer játszom a monodrámát, így megcsik, hogy néha elfelejtek ezt-azt, de mivel szigorú vagyok magamhoz, nagyon zavar, amikor belebakizok. Pedig az én szövegem, én írtam, mondhatnék bármit, senki se venné észre. De ebből a szempontból makacs vagyok, azt akarom elmondani, amit leírtam és megtanultam. Nemrég eljött az előadásra Ascher, és azt mondta, hogy folyamatosan gyakoroljam a szöveget, akkor is, amikor nem játszom. Így most folyton magolok. Öltözőben, otthon, amikor van egy kis időm. Nem szabadulok magamtól.

Úgy tudom, jelenleg egy Gulágról szóló darabon dolgozik

– Igen, *A Gulag virágai* lesz a címe, bár épp ma szállt el a számítógépen ötvennégy oldal. Szerencsére a fejemből nem tűnt el. A darab Breznyev idejében játszódik egy szibériai barakkban, miközben a november 7-i ünnepségre készülődnek. Ez kiváló alkalom arra, hogy előkerüljenek az itt született versek, mert ilyen borzalmas körülmények között is születtek remekművek – ezek a „Gulag virágai”. A darabban megelvenedik a kor, megérezzük az atmoszférát, a szocreált, a csasztuskákat, a kínrímekeket.

És miért pont ez a téma vonzotta?

– Mindig is foglalkoztatott. Néhány évvel ezelőtt Kozma Andrással, aki a Nemzeti Színház dramaturgja, elutaztunk, hogy megnézzük a

A föltámadás szomorúsága

Ballada a két sebzett hattyúról | fotó: Máthé András

Perm-36-os tábor, nem a Szoloveckij-szigeteket, amiket ellepnek az amerikai turisták. Itt minden tárgy autentikus, minden megszólal. Nagyon megrázott egy ukrán költő, Vaszil Sztusz története. Volt a táborban egy ház, a Találkozások Háza, itt az elítélt évente két napot együtt lehetett a feleségével. Sztusz erre készülve hónapokon át tűhegyes ceruzával leírta a verseit, belebugyolálta egy nejlonzacskóba, jól leragasztotta, és lenyelte. Odabent a maga természetes útján előkerült, megtisztították, s utána a felesége nyelte le, mert semmit sem vihetett ki magával a lágerből. De van személyes indíttatásom is.

Nem ússza meg, El kell mondania.

– Az elmúlt században nagyon sok tragikus dolog történt az országban. Az ezredforduló környékén a Ghymes zenekarral együttműködve a Don-kanyarban maradt katonák emlékére megírtam a *Bakaballadát*. Észre se vették, ami nem nagy baj, megesik. A holokausztot komoly művekben dolgozták fel világszerte és itthon, más magyar történelmi eseményekről is komoly, nagyszerű művek születtek, de a Gulagról alig valami. Karig Sára csodálatos versein, Eörsi István *Gulagdalain* vagy Rózsás János megrázó visszaemlékezésein kívül nem sok mindent találtam az évek során. Szóval a téma elhanyagoltsága miatt is fogtam neki, meg azért is, mert kommunista családból származom, így van némi érintettségem is. Nemsokára elkészül az a változat, amivel már lehet próbálni. Pár hét és el is kezdjük.

Milyen volt, amikor megtudta, hogy a Nemzeti Színház tagja lehet?

– Megdöbbsentem. Már hét éve voltam tagja a debreceni társulatnak, s amikor Vidnyánszky megpályázta az igazgatói posztot, megkérdezte, hogy mennék-e vele? Elvicceltem a dolgot, hogy ez nekem milyen jó, mert Piliscsábától, ahol élek, sokkal közelebb van Pest, mint Debrecen. De amikor nyert, komolyra fordult a felkérés. Elfogadtam. Tudja, mondhatnak bármit, dobálózhatnak mindenféle politikai jelzővel, de én itt azt csinálom, amit akarok, egyszer sem kényszerített semmire.

Még arra se, hogy második alabárdos legyek valamelyik darabban. Tudja, hogy szétröhögtem volna magam. Minden a saját ötletem, amit a színpadon látnak. Itt szabad vagyok, amilyen egész életemben próbáltam lenni.

Nem tartott a fogadtatástól?

– Volt bennem egy jó nagy adag ijedtség. Hiszen itt olyanok játszanak, mint Reviczky, Blaskó, Bánsági, Trill, Szűcs Nelli. De jó szívvel fogadtak. Törőcsik Mari átölelt és azt mondta: milyen nagy dolog, hogy maga több ezer ember előtt mondja József Attilát. Tényleg hatalmas élmény volt, amikor a '88-as „Emberi Jogokért” koncerten nyolcvanezeren mondták velem: „A hetedik te magad légy!” Udvaros Dorottya is úgy fogadott, hogy de jó, hogy itt vagy. És az sem volt egy utolsó érzés, amikor nem volt szabad hely az egyik előadásomon, és Szarvas József végigállta az egészet. Ilyenkor azért megmozdul az emberben valami.

Mikor félt a legjobban?

– A *Kései sirató* nagyon feladta a leckét. Ha ott nincs meg a kellő láz, a harminchat fokos, égető láz, akkor nem szabad elkezdni. Gondoltam is rá, hogyha esetleg egyszer nem jön magától, inkább kihagyom, a közönség úgyse tudja, hogy mi következne. És képtelenség kétszer ugyanúgy elmondani. De nem is kell, lehet mindig más, csak őszinte legyen. Hiszen te is mindig más vagy: fáradt, ideges, álmos, punnyadt, dühös vagy szomorú. Akkor segítséget kértem Vidnyánszkytól. Azt mondta, berakunk a díszletbe egy kupac földet, és a *Kései sirató* előtt leülsz, belemarkolsz, s addig morzsolod az ujjaid között, amíg el nem tudod kezdeni. És talán így mondható el négyszázadszor is, hogy ne legyen belőle rutin. Mert az megölné rögtön. Engem is, a verset is. De minél többet mondom, annál jobban félek. És az a legjobb, hogy ezt nem is lehet másként.

PAPP SÁNDOR ZSIGMOND

| fotók: Eöri Szabó Zsolt

Halj meg és nagy leszel

Tudod, hogy nincs bocsánat

400

Négyszázadik előadásához érkezett a *Tudod, hogy nincs bocsánat* című József Attila-est. A költő születésének 100. évfordulójára készült, Vidnyánszky Attila rendezésében színpadra állított est premierjét 2005. január 5-én tartották. Csak az első év során 147 alkalommal adta elő Hobo. „Voltam vele börtönben, templomban, iskolában, zsinagógában, kertben, hajón, stadionban, művelődési házban, kocsmban, szociális otthonban.”

Ez egyébként már a harmadik József Attila-estje. És ez az egyetlen produkciója, amelynek adatait mindig felírja a füzetébe: hol és mikor adta elő, és mennyien voltak. Az első 1991-ben *Légy ostoba* címmel a budapesti Katona József Színházban mutatták be Márta István zenéjével, Jordán Tamás rendezésében, és 313 előadást ért meg. A második *Milyen jó lenne nem ütni vissza* címmel, Kiss Csaba rendezésében 1999-ben született. Ahogy Hobo fogalmaz, „ez megbukott, mert csak 175 alkalommal adtam elő”. Együtt a három est 888 előadást jelent, és majdhogynem hetvenezer nézőt.

És mi volt mindebből igen emlékezetes? Hát például az, amikor az egyik előadáson a közönség soraiban felfedezte Garas Dezsőt. „És képzelje, odaültették az első sorba. Az ellenségemnek nem kívánom azt a félelmet, ami bennem volt.” Az est után azt kérdezte tőle Hobo, hogy mit kell tenni, ha elszúr valamit a színpadon. Mert ha bakizott egyet a negyedik versben, olyan mérges lett magára, hogy alig tudta folytatni. Néha elnézést kért

a közönségtől, mert tudta, hogy sokan kedvelik a gesztust, de őt akkor is mérhetetlenül bosszantotta. Garas annyit mondott: ha elrontod a negyediket, akkor dobod el a következőt. Mondd végig nyugodtan, pontosan, mindenféle kunszt nélkül, mert közben fel tudsz készülni a folytatásra. És a hatodikkal már minden rendben lesz. Azóta is ehhez tartja magát.

De az sem volt utolsó, amikor egy erdélyi Tankcsapda-koncert előtt tízezer embernek mondta el a verseket. És azok a rockerek, akik már izgatottan várták a kedvenc bandájukat, síri csöndben hallgatták végig. Ettől mindmáig libabőrös leszel.

P. S. Zs.

Tudod, hogy nincs bocsánat – 400. előadás

József Attila verseit előadja: HOBÓ

mikor? hol?

április 5. – 19 óra 30 • Kaszás Attila Terem

Lehet jó „marketinget” csinálni Madáchhoz. Jelenet a paradicsomi színből (Szentendrei Református Gimnázium)

TRAGÉDIA ÉS PEDAGÓGIA

Tanári tapasztalatok, avagy az élménnyé változtatható Madách-mű hasznáról

Három középiskola egészen eltérő tanári indíttatással, tanulói „előképzettséggel”, sőt hozzáállással, mégis azonos céllal állította színpadra Az ember tragédiája egy-egy színét: kihozni a legjobbat a jelenetből – és önmagukból.

Tizenhárom iskola tanárai és diákjai vállalkoztak arra, hogy az Ádámok és Évák 2016-os ünnepén előadjanak egyet-egyet Madách remekművének 15 színeiből. Jó lehetőség ez arra, hogy néhányukkal elbeszélgetve együtt árnyaljuk, mit tudunk-gondolunk diákszínjátszásról, oktatásról, nevelésről, sőt, Az ember tragédiájáról. Ám a három megkeresett iskola olyan karakteresen különböző, hogy nincs értelme árnyalgatni. Saját színeiket külön-külön megmutatva lesz teljesebb a kép.

A profik – nem rabszolgái a táncnak

Egyiptomba vezették a nézőket a budapesti Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakközépiskola tánctagozatos diákjai. Harmadszor vesznek részt a fesztiválon (mindig a 10. osztály), még hozzá elsősorban tanáruknak, Szent-Ivány Kinga táncművész-koreográfusnak köszönhetően. Ő ugyanis az egyetem óta azt vallja, hogy a színpadon egyenrangúnak kell lennie a szövegnek, a mozgásnak, az éneknek.

– Nagyon fontosnak tartom, hogy ne csak mozogni tudjanak a tánctagozatos diákok, hanem meg is tudjanak szólalni, legyen kifejező-

erejük. Ha lenne rá lehetőség, első évfolyamtól bevezetném náluk is a beszéd- és színészórákat.

Az Ádámok és Évák ünnepére készülőknek addig is segítenek a kollégái – Sákovics Eszter, Papp Márta, Naszlady Éva –, „alájuk dolgozott” osztályfőnökük, Nieselberger Ádám és szinte minden szülő. Sok támogatással és hatszoros táncórásszámmal készült el a produkció. De megérte.

– Rengeteget fejlődnek ezáltal, és nemcsak színpadi értelemben. A legjobb szakmai kritika az volt, hogy azt hitték róluk, rutinos fellépők, pedig ez a csoport először volt színpadon. Most fáradtak, sokan, ahogy kiengedtek, le is betegedtek, de azóta is „röpködnek”...

És a röplésnek nincs vége. Már tudják, hogy egy jótékonyági előadásra elviszik ezt, és az előző két év előadását is.

Az amatőrök – Kepler tanítása

A szó legtisztább értelmében amatőr társulat a második prágai szint válláló budapesti Sylvester János Református Gimnáziumé, Róka

Iskolák, tanárok, mentorok

ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium

(felkészítő tanár: BOZÓKI GABRIELLA // színész mentor: SZÜCS NELLI)

Szentendrei Református Gimnázium

(SIPOS DÁVID // SÖPTEI ANDREA)

Szív Kamaraszínház és Színművészeti Szakközépiskola Bubik István Színköre

(BENDZSÁK ISTVÁN // MÁTYÁSSY BENCE)

Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakközépiskola

(BOGYÓ ÁGOTA, SZENT-IVÁNY KINGA, ZUTI KRISZTIÁN // BAKOS-KISS GÁBOR, FARKAS DÉNES)

Deák téri Evangélikus Gimnázium

(KOROMPAYNÉ SEBESTYÉN NÓRA // NAGY MARI)

Dózsa György Gimnázium és Táncművészeti Szakközépiskola

(BENKOVICS SÁNDOR // HORVÁTH LAJOS OTTÓ)

Madách Imre Gimnázium

(DANCS ISTVÁN)

Erzsébetvárosi Kéttannyelvű Általános Iskola, Szakiskola és Szakközépiskola

(VAJKAI ZOLTÁN // TÓTH LÁSZLÓ)

Sztehlo Gábor Evangélikus Gimnázium

(LOSONCZI BERNADETT // RUBOLD ÖDÖN)

Sylvester János Református Gimnázium

(RÓKA SZABOLCS // VARGA JÓZSEF)

Lónyay utcai Református Gimnázium

(HEGEDŰS ÉVA, ERDÉLYINÉ VARGA JÚLIA // FEHÉR TIBOR)

Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium

(JÁMBOR ERZSÉBET // TÓTH AUGUSZTA)

Gór Nagy Mária Színitanoda Egyesület Tinitanoda csoportja

(PINTÉR SZILVIA // OLT TAMÁS)

Szabolcs osztálya. A biológia-földrajz szakos pedagógus terápiás céllal vitte magával a különleges útra a nehéz sorsú fiatalokat.

– Befogadó, integráló gimnázium a miénk. Sok a sajátos nevelési igényű gyerek, akiknek szeretnénk segíteni abban, hogy végigjárják a középiskolás időszak igencsak göröngyös útját. A célunk elérésében ez az előadás nagyon fontos stáció.

Ahogy a pedagógus fogalmazott, a 21. század „összes szép problémája” fellelhető a társulat tagjainál, akikben az alkalmi színjátszás remélhetően maradandó nyomokat hagyott. Persze nem akarták, nem

szerették – aztán rájöttek, hogy a commedia dell’arte izgalmas műfaj, át lehet hágni normákat, neki lehet menni társadalmi tabuknak. A tanárt – Ádámot, azaz Keplert – provokálják a tanítványai ebben a groteszkben...

– A verbális és nonverbális kommunikációt, az identitás felismerését akartam segíteni, minden más mellékes volt. Ha a színpadon azonosulni tudok például a nőiséggel, a férfi létemmel, akkor az egy picit beépül a személyiségbe. Az biztos, hogy a sok együtt töltött idő és annak lelki mélysége összehozott minket, az osztály felmérte, hogy ez csak úgy sikerülhet, ha mindenki mindenkit támogat. Bár szinte a legvégéig nem hitték el, hogy valóban meg tudják csinálni. Aztán vasárnap délelőtt jöttek próbálni, utálkozva – és egyszer csak összeállt az egész. Az katarzis volt.

Színjátszók – a Paradicsomban

Tavaly – mint a színházat szenvedélyesen szerető magyar szakos pedagógus – még az Ádámok és Évák ünnepének zsűrijét erősítette Sipos Dávid, a Szentendrei Református Gimnázium tanára. Az idei ünnepre megalapította az iskola színjátszó csoportját, maga keresve „arcokat”, „ambíciókat”: a szünetekben, az iskola folyosóján castingolva a paradicsomi színhez...

Azt mondja, Madáchot megértik a diákok – ha akarják. Ha már a Tragédia elolvasása előtt sikerül felkelteni az érdeklődésüket. Nem nehéz jó „marketinget” csinálni, hiszen a felvetett kérdések jelentős része megfogalmazódik egy középiskolás fejében is. Igaz, a szöveg, a situáció olyan mély vizsgálatára nincs lehetőség órán, mint a színjátszó körben. Pedig még a sokadik próbán is előfordult, hogy némelyik diák a fejéhez kapott, mondván, csak most értette meg igazán egy szó jelentését abban a kontextusban.

A színjátszókat persze elsősorban a játék mozgatja, a lehetőség, hogy neves színésztől kaphatnak bátorító szót.

– Az élmény napokig „dobogott” bennünk. Az Évát alakító diákom színészi pályára készül, pontosan tudja, hogy milyen hosszú utat kell bejárnia ahhoz, hogy az életben még egyszer átélhesse, milyen is a Nemzeti Színház nagyszínpadán szerepelni. De ha ez nem is adatna meg neki újra, ő már elmondhatja magáról: Évát „játszta” a Nemzetiben...

CSÖRNÖK MARIANN

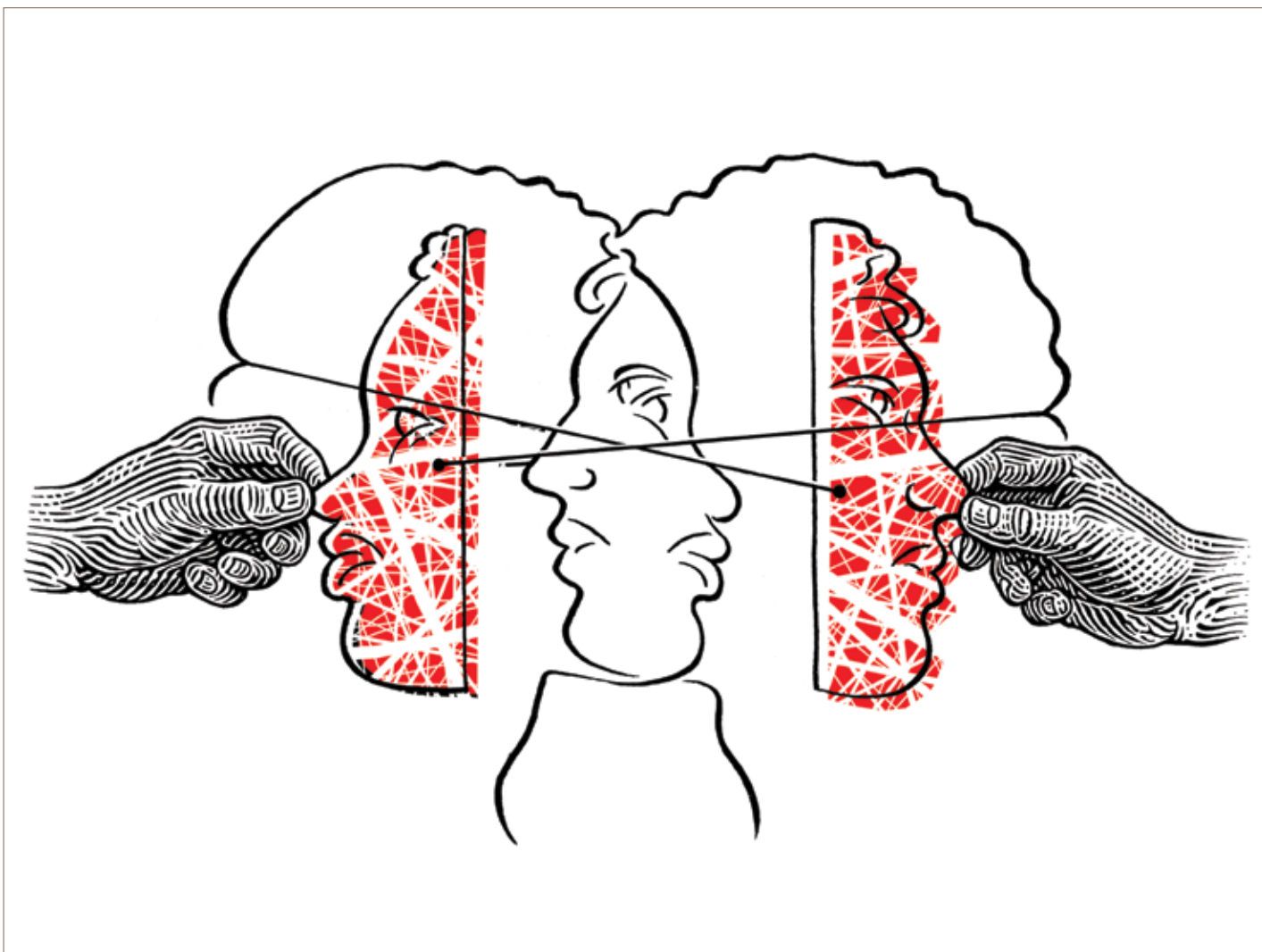
Ádámok és Évák Ünnepe

Foglalkozzon minél több diák Az ember tragédiájával – röviden ez volt 2010-ben a szolnoki Szigligeti Színház igazgatójának, Balázs Péternek és Kiss József művészeti vezetőnek az ötlete. A „szolnoki modell” lényege: közép-

iskolás csoportok egy profi színház égíse alatt – színészek, dramaturgok segítő közre-működésével – többhetes próbafolyamattal állítsák színpadra a Tragédia színeit, amelyeket aztán igazi színpadon, díszelőadás keretében mutathatnak be. Az évek során több teátrum átvette a modellt, és Madách műve után sorra

kerültek a bibliai történetek, a magyar mondák, a népmesék és a balladák is.

A Nemzeti Színház 2014-ben a Balladaünnepel csatlakozott a „mozgalomhoz”, majd a bibliai történetek után az idén tavasszal a Tragédiát mutatta be 13 középiskola 190 diákja.

Orosz István grafikája

SZÍVERNŐ

Hogy lesz az előadás?

A közvélekedés szerint egy színházi előadás úgy lesz, hogy szerző megírja a darabot, a színészek megtanulják a szöveget, a rendező megrendezi, a közönség pedig tapsol. Vizsgáljuk meg, hogy néz ki a folyamat egy élő szerző aspektusából. Amikor tehát az élő szerző először börtönlátogat be a színházba, úgy néznek rá, mint egy földönkívülire. Bámul rád a társulat, és ámul. Lélegzel, szagod van, többnyire sörszag, egy élő szerző, nocsak, nocsak. Tényleg ilyen egy szerző, ez írta? Nóra néni, az idős, drága színésznő megtapogat, és elírja magát.

– Shakespeare is ilyen volt? – kérdezi a segédszínész, mire úgy néznek rá, mint aki káromkodott. Megjön a direktor úr, nem tud halkán beszélni. Ha a direktortól nem félnek a színházban, akkor az nem jó színház. A direktor a társulat elé lökdösi az élő szerzőt, a válladra teszi a kezét, és szózatot intéz.

– Kedves barátaim, tisztelt kollégák! Nóra néni, adjatok legyetek szívesek, széket. Köszönöm. Szóval. Íme, a szerző, s mint látjátok, él. Sebaj, néhány év múlva elpatkol ő is, hehe. Ne izguljatok miatta, kedves ember és szerény, mint egy vajás kenyér. Látjátok, bólint. Nem kell félni tőle, nem harag, és ami a legfontosabb, segít nekünk. A darab, amit tőle

választottunk, jó darab, de nem tökéletes. S mivel él, hát át tudja írni nekünk. És át is írja, azt garantálom.

A társulati ülés után az élő szerző karját megfogja a rendező. Bezárkóznak egy öltöztetősobába. A rendező suttog.

– Két hete a daraboddal kelek és fekszem. Nagyon jó alapanyag. Átírtam a kezdő sorokat, a kettő per kettes jelenetet, kihúztam az egy per hatost, és amikor a házmester meghal, akkor nálam nem hal meg. A kis Vera lehet púpos, hm? Ez jó ötlet, nem? Kösz, ezt megoldjuk valahogy, rendezői kérdés. Nagyon gondolkodom egy helikopteren, valahogy behozom a nézők fölé. Eddig minden stimm? Jól van, most akkor a színészekről. Hallgasd meg őket, de legyél óvatos. Amikor rendezel, a színész ellenség. Kövület. Szikla. Neked kell belőle élő anyagot faragni, pontosabban nekem. Mindig résen kell lenni. Ha odajön hozzád a színész, hogy nem érti, akkor te csak rizsázz, mint egy kínai patikus. Oké? És mindent velem beszélj meg először! És ha eszedbe jut valami, ne mondd el rögtön. Gondold át még egyszer, hátha hülyeség. Különböztetlek nekem, szimpatikus vagy.

Már mennek a próbák. Az egyik szünetben odalép hozzád egy kardigános díszletmunkás, akkora, mint egy hegy. De egyáltalán nem díszletmunkás. Fogja a karodat, mint egy barátságos jetti.

a szerző: DARVASI LÁSZLÓ

„Íme, a szerző, s mint látjátok, él, mondja a rendező. Sebaj, néhány év múlva elpatkol ő is, hehe. Ne izguljatok miatta, kedves ember és szerény, mint egy vajás kenyér. Látjátok, bólint. Nem kell félni tőle, nem harap, és ami a legfontosabb, segít nekünk. A darab, amit tőle választottunk, jó darab, de nem tökéletes. S mivel él, hát át tudja írni nekünk. És át is írja, azt garantálom.”

– Én vagyok a sugó – hunyorít barátságosan. – Érted ugye?
– Értem – mondod, és tényleg érted. Vagyis nem egészen, mert a sugók általában nők, mert a nők valahogy jobban tudnak sügni.
– És baromi erős vagyok – mondja még a sugó, és elmegy.

Több feladatod van. Például memorizálni kell a színészek nevét, valahogy ki kell jönnöd a portárral, aki soha nem ismer meg, ezért rendszeresen visszatart a bejáratnál, és menekülni kell a takarító néni elől, akinek a fia ötfelvonásos királydrámát írt, amit el kellene olvasni, és a gazdasági osztályon szerződést írsz alá arról, hogy az általad megtekintett előadásokon végig mosolyogsz és bólogatsz majd. A keddi próbanapon az egyik mellékszereplő ránt be a toalettbe. Befogja a szádat, nehogy kiálts. Ő is suttog.

– Figyelj, énnekem mindig vitáim vannak ezzel a rendezővel. Már a főiskolán ki akart csinálni. Állandóan az én szövegemből húz, nézd, itt is és itt is. Kérlek szépen, ragaszkodj hozzá, hogy mégis mondhasam: „Szabadon engedtem a kutyákat, Misztér Bogdanov!”. Ez egy alapvető mondat, hát nem?! Én tudom, hogy rajtam áll vagy bukik az egész előadás. De én azt a mondatot átírnám, hogy: „Repüljünk, Mária!” Inkább azt mondanám, mert az érthetőbb, hogy: „Fussunk, Fussunk! Hozd a koffert is!” Repüljünk, Mária, hm, ezt, hm, ezt olyan nehéz eljátszani.

A próbaidőszak harmadik hete. A büfében egyre nagyobbak a szendvicsek, a sör olcsóbb, a kávé több a hab, és egy próba után mindenki összegyűlik, a szereplők, a direktor úr, a rendező, a sugó, az asszisztens, a sminkes, a színház idős orvosa és egy régi pártoló.

– Van itt ez a kettő per ötös jelenet, kérlek. Nem értjük – mondja a direktor úr, és néz rád. – De milyen jó, hogy itt van körünkben a szerző, és most el tudja mondani, hogy mit is akart kifejezni ezzel a jelenettel. Főképpen a lelki indítékok érdekelnének bennünket. Tessék, parancsolj.

Nézed a jelenetet.

– Direktor úr, ezt a jelenetet nem én írtam – mondod.

– De a darabot te írtad, nem?

– Többnyire én, direktor úr, de...

– Akkor te írtad? – fordul a rendező felé, de az csak rázza a fejét.

– Én az egy per kettőst, meg a kettő per egyest írtam bele, meg a... meg a végét cseréltem meg az elejével. Ennyi – lapozgat a szövegkönyvben a rendező. A direktor úr viszont nem azért direktor, hogy meghátráljon a probléma előtt. Újból rád pillant.

– Attól még kiemelezheted nekünk, hogy nem te írtad. Hát te vagy az író, nem?!

Az egyik reggel rájössz, hogy beleszeretted a színésznőbe. Nem olyan szerelem ez, hogy lehetne realitása, nem is akarnád, még csak el sem képzeled őt hajmosás közben, csak valahogy jól esik ránézned. Nagyon jól esik. Az asszisztens segít rajtad, amikor észreveszi, hogy túl soká melegeztetted a színésznő nyakát a tekintetteddel. Hozzád hajol, mint egy titkos ügynök.

– Nagyon vigyázz! Tudod, négy éve a sugóval jár. És a sugó még vadászni is elviszi. Tudod, mit lőtt a múltkor? Vaddisznót! Egy kétmázásás kant, hm? És múlt héten beiratkoztak ejtőernyős tanfolyamra is.

Nézed a kicsi, finom színésznőt, aki két hete vaddisznót lőtt ki, és ejtőernyős tanfolyamra is jár. Olyan bonyolult a világ.

Vészesen közeledik a premier napja. Van még egy hét, minden széteső, sírógörcsök, ingerültségek, mint amikor egy erdőben izzik az avar. A portás idős ember, de egy reggel neki is ki van sírva a szeme. Az asszisztens megragadja a karodat.

– Figyelj, a Főszereplőnek beteg a kutyája. Teljesen ki van, a Lajos. Most inkább ne is szólj hozzá. Tudd, hogy a rendező összeveszett a direktorral, ja, és keresett a takarító fia is.

A büfében aztán megtudod, hogy a Főszereplőnek minden premier előtt beteg lesz a kutyája, öreg tacsó, tizenhét éves, kicsi kerek kocsin sétáltatják. Hivat a direktor. Ül az íróasztalánál, egy régi plakát alatt, az ő rendezése volt. Nézd rád, hunyorog.

– Állati nagy az érdeklődés, gratulálok. Tudtam én, hogy így lesz, van itt szimat, vén színházi róka vagyok. Szóval, ha írnl valami újat, elolvasnám. Ja igen, és van itt ez a premier is. Hm, hm. Biztos, hogy ott akarsz lenni? Kell az neked? Te már úgyis ismered a darabot, végül is te írtad. Nem néznéd meg később? Na, na, na, csak ne idegeskedj. Akkor legyen két pótszék, esetleg egy, te tudnál állni is, olyan fiatal vagy még.

A főpróba fantasztikusan sikerült, aminek senki sem örül, mert ez köztudottan rosszat jelent. A főszereplő csak úgy hajlandó játszani, ha a színházban van a kutyája is, Rezsőke, a tizenhét éves tacsó. Az ebre a színház házi orvosa vigyáz. A sugó az ejtőernyős tanfolyamon eltörte a kezét. Három színész influenzás, Nóra néninek elment a hangja, a színésznőnek migrénje van. A direktor és a rendező kibékültek. Az asszisztens megfogja a karod, jól van, siker lesz. Az előadás előtt tíz perccel nyurga fiatalember áll eléd.

– Jenő vagyok, tetszik tudni, a takarító néni fia – és átad egy hatalmas paksamétát.

Premier, csupa ismerős, a kritikusoknak foszforeszkál a fejük, megszólal egy mobil, valaki köhögő rohamot kap, csönd lesz, sötét.

Fölmegy a függöny.

Színházi lázadás

A 20. század két nagy színházi alkotója, újtó-ja és teoretikusa Jerzy Grotowski és Eugenio Barba. Kettejük írásait tartalmazza a *Hamu és gyémántország*.

Eugenio Barba az 1960-as években Varsóba ment színházi rendezést tanulni, majd rövid időre csatlakozott Jerzy Grotowski „13 széksor Színháza” nevű opolei társulatához. A lengyelországi élményekről szól a kötet, amelyben Barba biztos arányérzékkel kapcsolja össze a lelki történeteket a kor szociológiailag hiteles rajzával, a szakmai élményeket a portrékkal, amelyek a szocialista Lengyelország művészeiről, bohémjeiről és besúgóiról készültek.

„A *Hamu és gyémántország* egy töredékét meséli el a színház és egy szerelem felszín alatti történetének – írja Barba. – Azzal a szándékkal írtam, hogy tanúságot tegyek a színháznak azokról a sorsdöntő éveiről a huszadik század második felében, amikor Jerzy Grotowski, Ludwig Flaszen, Jerzy Gurawski és a körülöttük lévő kis színészcsoporthoz az inkubátora, megalapozója és kirobbantója a színházi lázadásnak. A környezet a szocialista Lengyelország, történelmének egy olyan szakaszában, melyre egyszerre volt jellemző a rendőrállam sivársága és a szellemi és művészeti élet felfokozott szenvedélyessége; az üvöltés felszabadító élménye és ugyanakkor a szabadság lehetséges formáinak fáradhatatlan keresése.”

Az akkor fiatal Barba – aki később saját társulatával, az Odint Teatrettel maga is a színházi mesterek sorába lépett – arról a Grotowskiról ír, aki nemcsak a lengyel, hanem a világsszínház egyik legnagyobb 20. századi újtója: színész, rendező, társulatvezető és teoretikus. A kötet második felében Grotowski 26 levelét olvashatjuk, amelyet a hatvanas években írt tanítványának, Barbának.

Eugenio Barba: *Hamu és gyémánt ország* |

Tanulmányaim Lengyelországban. 26 levél Jerzy Grotowskiktól Eugenio Barbának | Nemzeti Színház Kiskönyvtára, 1. kötet | Fordította: Regös János, Pályi András | Szerkesztő: Pálfi Ágnes, Szász Zsolt | a megjelenés éve: 2015

a képen: Barba és Grotowski 1971-ben

Leltár és elszámolás

Előadások – ezek jelentik minden színházi működés alapját. Így van ez a Nemzeti Színházban is – ám mégis kicsit másképpen. A saját épülő repertoár mellett a Nemzetiben rendszeresen láthatók vidéki és határon túli előadások, érkeznek külföldi vendégprodukciók, a Madách Nemzetközi Színházi Találkozón az európai színházi élet jelentős társulatai szerepelnek. Ezek mellett szakmai programokat, tudományos eseményeket, valamint átfogó ifjúsági programot is kínál a teátrum.

A Nemzeti 2013/14-es és 2014/15-ös évadairól szóló gazdagon illusztrált kötet a „hagyomány – korszerűség – nemzetköziség – nyitottság” fogalmi köré szerveződő munkát mutatja be. A mindennapok gyakorlatában derül ki ugyanis, hogy ezek a fogalmak hogyan ültethetők át az intézmény művészeti munkájába.

Mit jelent az, hogy a Nemzeti Színház a nemzet színháza? Mit jelent az, hogy a Nemzeti az ország első színháza? Mitől több a Nemzeti, mint egy színház a többi között? A válasz röviden: olyan missziót, amely az önál-

ló repertoár építésén túl az egész magyar nyelvű színjátszás ügyét szolgálja. Olyan feladatok összességét, amelyeket ilyen komplexitásban a Nemzeti Színháznak kell vállalnia.

A könyv a szellemiség és az elvek mellett bemutatja a társulatot, a munkatársakat, éva-donként a bemutatókat és a teljes színházi kínálatot, továbbá a turnékat és a díjakat, a Madách Nemzetközi Színházi Fesztivált és sok egyéb mást...

A kétnyelvű – magyar és angol – kötet a Vidnyánszky Attila által vezetett teátrum első két évadáról készült leltár és „elszámolás” annak a közösségnek, amelynek közös tulajdona a Nemzeti Színház.

Nemzeti Színház – évadkönyv 2013/14/15 |

Fotó: Eöri Szabó Zsolt | Szerkesztő: Görömbölyi László, Kornya István | a megjelenés éve: 2015

Információ a kötetekről: noemi.nagy@nemzetiszin haz.hu

Szemben a hagyományossal

„Új drámaírók” – Spanyolországban így nevezik azokat a színházi szerzőket, akik a ’60-as évek eleje és a ’70-es évek második felében lezajló demokratikus átmenet között születtek. Közös bennük, hogy ők már a diktatúrából ismert cenzúra nélkül írhattak. És közös bennük az is, hogy szembemennek a hagyományos színházi, drámaírói és nézői elvárásokkal – nagyon különböző, kísérletező módon. Roppant változatos világgép és dramaturgiai felfogás tárul eléink a kötet négy mai spanyol drámájából is.

A „hatvanasok” nemzedékéből mind a rendkívül termékeny és díjat díjra halmozó José Ramón Fernández (1962), mind a szintén népszerű Ignacio García May (1965) vállalja a nagy anyagot görgető, hagyományosabb kidolgozást, de eszköztáruk és főképp ritmusuk merőben eltérő. A „hetvenesek” közül az andalúziai születésű Gracia Morales

(1973), a granadai Remiendo Teatro alapítója és szerzője, más utakon jár: sokszor egyetlen helyzetre fókuszál, és ismétlésekkel, elhallgatásokkal teremt feszültséget. A legfiatalabb és legfrissebb szerző José Manuel Mora (1978) meghatározó alakja a spanyol Fringe-nek (Madridban *Frinje*-nek nevezik), de otthonosan mozog a mai európai és amerikai színházi műhelyekben is; 2014-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Spanyol Tanszékén vezetett műhelyt.

A nagy változatosság mögött nem kevés közös motívumot is találunk a négy műben: a legszembeötlőbb talán a múlt feldolgozására tett sokféle kétségbeesett kísérlet – amelyekkel épp annak feltárhatalanságát mutatják be a szerzők. Ugyancsak hangsúlyos „a másik” jelenléte, és a hozzá kötődő dilemmák sora, amellyel extrém helyzetekben és változatos szinteken szembesülnek a hősök. Talán nem is áll olyan messze tőlünk ez a világ – fogalmaz Scholz László szerkesztő. A négy szerzőről, valamint a kortárs spanyol drámairodalomról José Gabriel López Antuñano dramaturg, színházi szakíró kötetzáró esszéje ad áttekintést.

Az én rosette-i kövem | négy mai spanyol dráma | Ignacio García May: Lalibela // José Manuel Mora: A lelkem máshol // Gracia Morales: NN12 // José Ramón Fernández: Az én rosette-i kövem | Fordítók: Kürthy Ádám András, Zombory Gabriella | Szerkesztő: Scholz László | a megjelenés éve: 2015

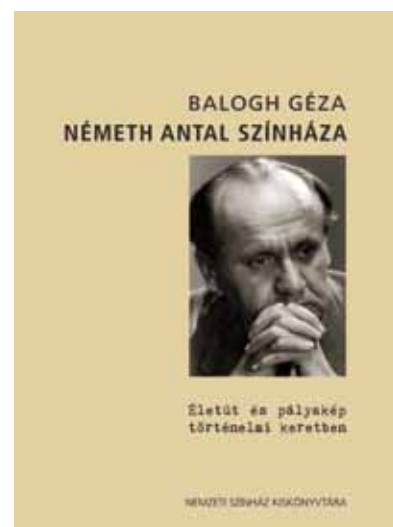
Ellenszélben és kiteszítottként

Németh Antal életével, színházelméleti, pedagógiai és gyakorlati színházi munkásságával érdekes és olvasmányos formában ismerteti meg az olvasót Balogh Géza színház-történész. Bemutatja e sokszínű, fordulatokban gazdag pálya törekvéseit, sikereit, kudarcait, és a kort, amelyben a Nemzeti Színház nagyhatású igazgatója és rendezője élt, harcolt és alkotott.

A 20. század első felének jelentős magyar színházi rendezői között alig akad olyan, akinek teljes pályáivet sikerült bejárnia. Németh Antal sorsa annyiban tragikusabb a többiekénél, hogy két totalitárius politikai rend-

szerben próbált független művész maradni. Mindkét rendszer kegyetlenül megbüntette.

Ahogy korának legnagyobb rendezői, Brecht és Mejerhold, ő is az illúzióellenességet hirdeti, és lengyel elődjéhez, Wyspiańskihoz hasonlóan egyfajta totális színházeszményt képvisel. Németh Antal már nem csupán értelmez és elemez, hanem önálló, öntörvényű alkotásnak tekinti a színházi előadást. Szerinte a rendezőnek „nemcsak összekötő kapocsá kell lennie az irodalmi mű, valamint a kortól determinált közönség, színész és színpad között, hanem a szó szoros értelmében alkotó művésszé, kinek kezében csupán anyag az irodalmi mű lelke és szoruhája, a színész teste és hangbeli adottságai, a színpad építészeti, festészeti és plasztikai lehetőségei, de anyag tu-

lajdonképpen a közönség is, amelynek lelkéből formálja meg, hívja életre a rendelkezésre álló alakító eszközökkel művészi álmait.” Így foglalta össze művészi hitvallását a negyvenes évek elején.

A kötet dvd-melléklete igazi színház- és filmtörténeti csemege: Apáthy Imre *Premier a Nemzetiben* című most restaurált híradófilmje a Németh Antal által 1941-ben rendezett Csongor és Tünde próbáiba ad betekintést.

Balogh Géza: Németh Antal színháza | Életút és pályakép történelmi keretben | Nemzeti Színház Kiskönyvtára, 2. kötet | Szerkesztő: Pálfi Ágnes, Szász Zolt | a megjelenés éve: 2015

a képen: Németh Antal

XX. SZÁZADI TÖRTÉNELEMÓRÁK A NEMZETIBEN

Fekete ég –

Molnár Ferenc:

A fehér felhő

Az első világháború két felvonásában
– a történelem valósága és
Molnár Ferenc meséje.

Rendező: Vidnyánszky Attila

Fedák Sári

Szűcs Nelli önálló estje

Sztár Pesttől New Yorkig 1945 előtt.
Félreállított és mellőzött 1945 után.
Egy színészsors a XX. század viharában.

Rendező: Dávid Zsuzsa és Szűcs Nelli

Vladislav Vančura azonos című regénye alapján (fordította:
Zádor András) és egyéb dokumentumok felhasználásával írta:
Ernyei Bea és Galambos Péter

Szeszélyes nyár

Három szerelmes nap és egy
csehszlovák vízirevű a prágai
tavasztól a Bársonyos forradalomig.

Rendező: Galambos Péter

Sarkadi – Fábri – Nádasz – Vincze

Körhinta

Föld, házasság, érdekek. Felülírhatja
bármely kor parancsát a szerelem?

Rendező: Vidnyánszky Attila

Mezei Mária

Hoztam valamit a hegyekből Tóth Augusztina önálló estje

Mi van a vörös démon, a díva, a femme
fatale álarca mögött – egy ember,
egy asszony, egy művész.

Rendező: Dávid Zsuzsa

Zelei Miklós

Zoltán újrateremtve

„Szovjetmagyar” tragigroteszk: Romeo
és Júlia-történet a világhíre jutott
kettézárt falu színpadi határán.

Rendező: Vidnyánszky Attila

Hobo – Ady Endre-est:

A föltámadás szomorúsága

Hobo – József Attila-est:

Tudod, hogy nincs bocsánat

Igazságkeresés megalkuvások nélkül. Ady,
József Attila, Hobo – korszakok ikonjai.

Rendező: Vidnyánszky Attila

Nagy Mari

Horváth Lajos Ottó

Mátray László

Bérczes László

GRATULÁLUNK! Nagy Mari és Horváth Lajos Ottó – a Nemzeti Színház társulatának két tagja – Érdemes művész elismerést kapott, amelyet az emberi erőforrások minisztere a nemzeti ünnep alkalmából adott át a Pesti Vigadóban. A Nemzeti egyik „állandó” vendégművésze, a sepsiszentgyörgyi Mátray László színművész Jászai Mari-díjban részesült, akárcsak Bérczes László, akinek két rendezése is látható a Nemzetiben.

ÚJRA POSZTOLUNK

A *Don Quijotéval*, valamint a kaposvári Csiky Gergely Színház és a Nemzeti közös produkciójával, *A gáttal* szerepel a Nemzeti Színház a Pécsi Országos Színházi Találkozó versenyprogramjában. Az összesen 16 produkciót bemutató június 9. és 18. között zajló találkozóra az idén a Magyar Teátrum Társaság részéről Kiss B. Atilla, Kossuth-díjas operatőr, a Magyar Színházi Társaság részéről pedig Sólyom András filmrendező válogatott.

A 2016-os POSZT-on a nyíregyházi, a pécsi Nemzeti és a Harmadik Színház, a Radnóti, a Víg, az Örkény, székesfehérvári Vörösmarty, a budapesti és a Kecskeméti Katona, a budaörsi Latinovits, a tatabányai Jászai Mari Színház, a Forte Társulat, valamint a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház egy-egy előadása vesz részt.

A Nemzeti tavaly a *Branddal* és az *Isten ostorával* versenyzett, és az utóbbi négy díjat is megkapott, köztük a legjobb rendezésért járó elismerést.

Psota Irén

86 éves korában, 2016. február 25-én, hosszan tartó betegség után, szívelégtelenség következtében, álmában hunyt el. A kétszeres Kossuth-díjas és kétszeres Jászai Mari-díjas, Érdemes és Kiváló művész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja a Nemzet Színésze volt. 1952-ben szerződött a Madách Színházba, 1980-90-ig a Népszínház, majd a Nemzeti Színház művésze volt, 1990-ben visszatért a Madáchba, amelynek visszavonulásáig tagja maradt.

Almási Éva

Psota Irán helyére a Nemzeti Színésze címet viselő 11 művész a Kossuth- és Jászai-díjas Érdemes művész Almási Évát választotta tagjai sorába, aki a József Attila, a Madách, majd a Vígszínház tagja volt, szabadúszó éveit követően egy évadot a szolnoki Szigligeti Színháznál is töltött, 1996 óta pedig újra szabadúszó. „Boldogító érzés” – nyilatkozta Almási, – hogy a „szakma krémje” ezzel az elismeréssel tüntette ki.

Hazát és szerelmet keresek

A versmondás nem modoros, archaikus bűgös egy szomorkás arcú csellós lány mellett, hanem hitem szerint végtelenül izgalmas, játékos előbeszéd – vallja Farkas Dénes, aki édesapja, Osztóján Béla (1948–2008) roma költő, író, újságíró verseiből állította össze önálló estjét.

mikor? hol?

április 1. – 19 óra 30 • Bajor Gizi Szalon

Hoztam valamit a hegyekből

Azt mondják, egy ember addig él, amíg emlékeznek rá. Vajon Mezei Máriára hányan emlékeznek napjainkban? És hogyan? – kérdezi Tóth Augustza, és egy monodrámával „felel”. Izgalmas kalandozásra hívja a nézőket, hogy közösen idézhessék fel sok zenével, humorral és iróniával fűszerezve az Asszony, Ember, Művész életét.

mikor? hol?

április 4. – 19 óra 30 • Bajor Gizi Szalon

Mulatság

Scherer, Mucsi, Szikszai. Három legény elindul a bálba. Úgy hallották, mulatság lesz. Kiöltöznek: öltöny, új cipő, lenyalt haj, virág. A bálterem zárva. Betörnek, mert bentől hangokat hallanak. A terem üres. Most akkor lesz mulatság vagy nem lesz? És ha lesz, kitől lesz? Másoktól? Maguktól? Mit kell tenni, hogy mulatság legyen? Hogy muzsika legyen. Hogy igazi legyen. Ez a kérdés. Egy életet át.

mikor? hol?

április 6. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

NEMZETI

A magazin megtalálható országszerte az Alexandra könyvtárházakban és boltjaiban. Ajánlja ismerőseinek, barátainak!

ALEXANDRA

Nyáron, este fél tizenegykor

„Ki ne szeretne – egyszer, féltékenységből – megölni valakit?”. Egy szerelmi gyilkosság története egy nő szemszögéből Udvaros Dorottya előadásában. A gyilkosságtól fölzaklatott spanyol kisvárosba útjukat megszakítva, a vihar elől menekülve, megáll Maria és családja. Maria ezen az éjszakán érti meg, hogy élete ugyanarra tart, mint a szerelemért ölt gyilkosé.

mikor? hol?

április 8. – 19 óra 30 • Bajor Gizi Szalon

KÖLTÉSZET A SZÍNHÁZBAN

ápr. 10.

Versünnap

Tóth Árpád születésének 130., Pilinszky János születésének 95. és halálának 35., Babits Mihály halálának 75. évfordulóján, valamint a 60 évvel ezelőtt kitört 1956-os forradalom a témája a 2016-os Versűnnep versenyének. A Nemzeti Színházban rendezett döntő napján gazdag program várja a látogatókat.

mikor? hol?

április 10. • Nemzeti Színház

ÖRKÉNY-VERZIÓ

ápr. 29.

Szkalla-lányok

Örkény István örökzöld Macskajátékának két főszereplőjét látjuk az előadásban, az egymással egy életen át perlekedő Szkalla-lányokat. A decens (hosszú ideje tolokocsiba kényszerült, alig mozgásképes) Gizát, és a formáságokra fűtülő, fékezhetetlenül eleven Orbánnét, Tordai Teri és Béres Ilona alakításában.

mikor? hol?

április 29. – 19 óra 30 • Bajor Gizi Szalon

RÁHANGOLÓK ÉS KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓK

RÁHANGOLÓDÁS egy előadásra – dramaturgjaink háttérinformációkat osztanak meg az érdeklődőkkel az előadások előtt.

KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓKRA invitáljuk nézőinket az előadások után: találkozás, beszélgetés a művészekkel, alkotókkal.

mikor? hol?

RÁHANGOLÓK az előadások előtt

április 3. – **Csongor és Tünde** (14 órától)

április 27. – **Psyché** (18 óra 30-tól)

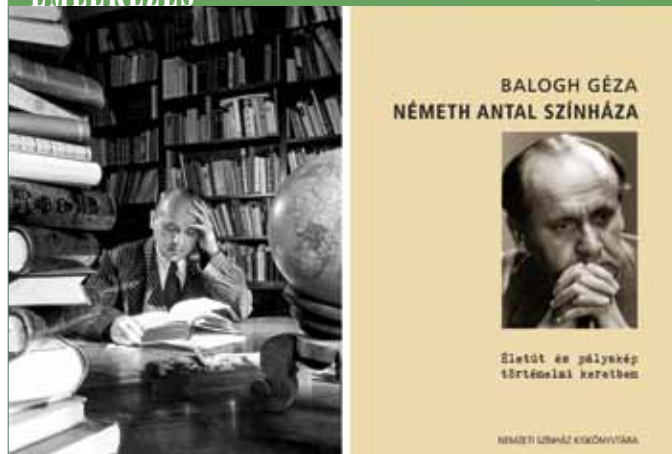
KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓK az előadások után

április 3. – **Galilei élete**

Nemzeti Színház (a pontos helyszínről érdeklődjön a színházban)

EMLÉKEZÉS

ápr. 23.

Könyv: Németh Antal élete

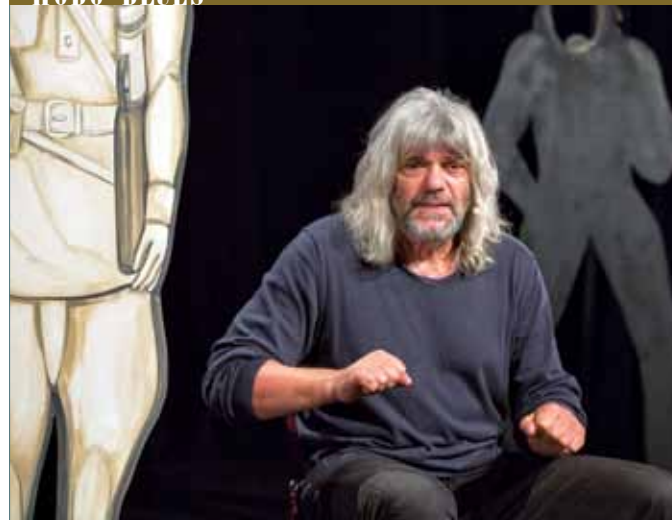
Németh Antal a 20. század első felének egyik legjelentősebb rendezője, színházigazgatója, aki két totalitárius politikai rendszerben próbált független művész maradni. Balogh Géza életrajzi kötetének bemutatója filmvetítéssel, neves tanítványok, pályatársak, kutatók részvételével: Lengyel György, Ablonczy László, Kurucz Márton, Lugosi Lugo László, Erőss Péter.

mikor? hol?

április 23. – 14 órától • Kaszás Attila Terem

HORO-BLUES

ápr. 30.

Halj meg és nagy leszel

Itt, a színházban bevallhatok mindent, úgysem hiszi senki egy szavam sem. Hogy utána könnyebb lesz? A fenét. A tapstól lesz könnyebb, hogy össze-vissza hazudhatok és megtapsolnak. Vagy igazat mondhatok? Nem hiszik el, de nem is kell, a lényeg az, hogy tapsoljanak... Ezért jó a színház." Zenés kálvária 14 stációval – dalok, versek, vallomások, történetek az utolsó hetven évből.

mikor? hol?

április 30. – 19 óra 30 • Kaszás Attila Terem

KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓ

Az előadás után a színészek és az előadás dramaturgja találkoznak az iskolai csoporttal, és beszélgetnek a darabbal kapcsolatos élményekről. A mintegy 30 perces találkozón közös fotózásra, dedikálásra is alkalom nyílik. A programra minimum 25 fős iskolai csoportok jelentkezését várjuk, legalább két héttel az előadás előtt.

RÁHANGOLÓ

Az előadás előtt egy órával az adott produkció dramaturgja és/vagy rendezője mintegy 40 perces bevezetést tart az iskolai csoportnak. A ráhangoló után a diákok felkészültebben ülnek be az előadásra, felfigyelhetnek összefüggésekre és érdekes részletekre is. A programra legalább két héttel az előadás előtt kell bejelentkezni.

RENDAHAGYÓ ISKOLAI ÓRA A NEMZETI SZÍNÉSZEIVEL

A tananyaghoz kötődő előadások előtt a darabban szereplő művészek ellátogatnak az iskolába, hogy rendhagyó óra keretében hozzák közelebb a diákokhoz a mű világát. Színészeink sokirányú elfoglaltságára tekintettel ez a program komoly előzetes egyeztetést kíván, de mindent megteszünk, hogy eleget tehessünk a beérkező kéréseknek.

ISKOLAI PROGRAMOK

KULISSZAJÁRÁS

Csoportos iskolai színházlátogatások alkalmával az előadás előtt tudjuk megszervezni. Egy kb. 40 perces séta keretében **bemutatójuk a színház működését, a színpadokat, az öltözőket**, és láthatók egyéb „háttérérdekes-ségek” is. Egyszerre legfeljebb 30 diák élhet ezzel a lehetőséggel. A programra legalább két héttel az előadás előtt kell bejelentkezni.

ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK

A Nemzeti Színház egész évadon átívelő színházi játéka. Ebben az évadban az Ádámok és Évák Ünnepe keretében **iskolai csoportok, színjátszó körök adják elő Az ember tragédiája jeleneteit**. A csoportok munkáját a felkészülés során a Nemzeti színészei, dramaturgjai, rendezőgyakornokai segítik. A programot minden évadban más-más megadott témával rendezzük meg.

KÖLYÖKNAPOK

Színházunk minden hónapban időszerű eseményekhez, ünnepekhez kapcsolódóan **ingyenes Kölyöknapokat szervez, vásárnapokon, délelőtt 10-től 13-óráig**. A konkrét dátumokat keresse a honlapunkon. Óvodás és kisiskolás gyermekeket várunk szüleikkel.

NEMZETISZÍNHÁZTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ

A vetélkedő a Nemzeti Színház történetéről szól, terveink szerint ebben az évadban is megrendezzük. Részletek a nemzetiszhaz.hu/vetelkedo oldalon.

DIÁKBÉRLETEK

Négyféle bérlet közül válogathatnak a diákok, 3.200 Ft-tól. **A választékot a színház honlapján találják.** Van közöttük szabad- és előre meghatározott előadásokra szóló is.

EGYÉNI PEDAGÓGUS JEGY - 40 %

Játszóhelytől és szektortól függetlenül a kedvezmény mértéke 40%. Szükséges a pedagógusigazolvány felmutatása. Egy igazolvánnyal egy előadásra két jegy vásárolható.

EGYÉNI DIÁKJEGY - 30 %

Játszóhelytől és szektortól függetlenül diákigazolvány felmutatása esetén érvényes a 30%-os kedvezmény. Egy előadásra, egy igazolvánnyal egy jegyet lehet vásárolni.

CSOPORTOS DIÁKKEDVEZMÉNY - 40 %

Játszóhelytől és szektortól függetlenül a kedvezmény mértéke 40%. Igénybevételéhez legalább 20 fő és diákigazolvány szükséges. Minden 20 fős csoport mellé 1 db 200 Ft-os kísérijegyet biztosítunk.

LAST MINUTE DIÁKJEGY - 500Ft

A kedvezmény játszóhelytől és szektortól függetlenül érvényes, és diákigazolvány felmutatásával vehető igénybe, a színház jegypénztárában, az előadás megkezdése előtt egy órával. Egy igazolvánnyal egy jegyet lehet vásárolni.

A Nemzeti Színház iskoláknak szóló programjaira az iskola@nemzetiszhaz.hu e-mail címen lehet jelentkezni. Munkatársunk minden kérdést, időpontot, részletet egyeztet az érdeklődőkkel!

JEGYEK, KEDVEZMÉNYEK

Nagyszínpad jegy

1. Árkategória

2. Árkategória

3. Árkategória

4. Árkategória

Bővebb jegy- és bérletinformációk:

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1. | telefon: (+36 1) 476 6868

Nyitva tartás:

hétköznap 10-18 óra között (ebédidő: 13-13.20), munkaszüneti és ünnepnapokon 14-18 óra között, illetve az előadások kezdetéig.

Andrássy úti jegyiroda

1061 Budapest, Andrássy út 28. | telefon: (+36 1) 373 0963, 373 0964, 373 0996, 354 1777

Nyitva tartás:

hétköznapokon 10 és 19, szombaton 11 és 19 óra között, vasárnap zárva

bérlet- és jegyrendelés: jegy@nemzetisinhaz.hu

LAST MINUTE DIÁKJEGY – 500 FT

A kedvezmény játszóhelytől és szektortól függetlenül érvényes diákigazolvány felmutatásával vehető igénybe, a színház jegypénztárában, az előadás megkezdése előtt egy órával. A megmaradt jegyek ára egységesen 500 Ft. Egy igazolvánnyal egy jegyet lehet vásárolni.

KEDVEZMÉNYEINK

CSALÁDI JEGY – 50%

Ha két felnőtt legalább két 14 év alatti gyermekének is jegyet vált egy előadásunkra, jegyenként 50% kedvezményt vehet igénybe.

VÍZPLUSZ KÁRTYA – 25%

A Fővárosi Vízművek ingyenesen igényelhető kedvezménykártyája, a VízPlusz kártya a Nemzeti Színházban 25% kedvezményre jogosít. Ez a kedvezmény nem vonható össze más kedvezményekkel.

PEDAGÓGUSOK, DIÁKOK FIGYELMÉBE! – 50%

A csoportos diákjegynél is kedvezőbben, 50%-os engedménnyel vásárolhatnak a diákok és a pedagógusok is diákbérletet.

CSOPORTOS KEDVEZMÉNY (min. 20 fő!) – 25%

Játszóhelytől és szektortól függetlenül érvényes!

CSOPORTOS DIÁKKEDVEZMÉNY (min. 20 fő!) – 40%

Játszóhelytől és szektortól függetlenül – diákigazolvány szükséges!

EGYÉNI PEDAGÓGUSJEGY – 40%

Játszóhelytől és szektortól függetlenül – pedagógusigazolvány szükséges!

EGYÉNI NYUGDÍJAS JEGY – 25%

Játszóhelytől és szektortól függetlenül – nyugdíjasigazolvány szükséges!

EGYÉNI DIÁKJEGY – 30%

Játszóhelytől és szektortól függetlenül – diákigazolvány szükséges!

HAVI MŰSOR

ÁPRILIS

Nagyszínpad	1	P	19:00
Gobbi Hilda Színpad	1	P	19:00
Bajor Gizi Szalon	1	P	19:30
Nagyszínpad	2	Szo	15:00
Kaszás Attila Terem	2	Szo	19:30
Nagyszínpad	3	V	15:00
Gobbi Hilda Színpad	3	V	18:00
Kaszás Attila Terem	3	V	19:30
Nagyszínpad	4	H	15:00
Gobbi Hilda Színpad	4	H	19:00
Bajor Gizi Szalon	4	H	19:30
Nagyszínpad	5	K	19:00
Kaszás Attila Terem	5	K	19:30
Nagyszínpad	6	Sze	15:00
Gobbi Hilda Színpad	6	Sze	19:00
Kaszás Attila Terem	6	Sze	19:30
Nagyszínpad	7	Cs	19:00
Gobbi Hilda Színpad	7	Cs	15:00
Kaszás Attila Terem	7	Cs	19:30
Bajor Gizi Szalon	7	Cs	19:30
Nagyszínpad	8	P	19:00
Bajor Gizi Szalon	8	P	19:30
Nagyszínpad	9	Szo	15:00
Nagyszínpad	11	H	20:30
Gobbi Hilda Színpad	11	H	17:00
Nagyszínpad	12	K	19:00
Nagyszínpad	13	Sze	20:00
Gobbi Hilda Színpad	13	Sze	17:00
Nagyszínpad	14	Cs	20:00
Kaszás Attila Terem	14	Cs	17:00
Gobbi Hilda Színpad	15	P	19:00
Nagyszínpad	16	Szo	20:00
Gobbi Hilda Színpad	16	Szo	17:00
Nagyszínpad	17	V	20:00
Kaszás Attila Terem	17	V	18:00
Gobbi Hilda Színpad	18	H	20:00
Nagyszínpad	19	K	20:00

Szindbád I Krúdy Gyula írásai alapján

Szeszélyes nyár I Vladislav Vančura – Galambos Péter – Erneyi Bea

Hazát és szerelmet keresek I Farkas Dénes önálló estje

János vitéz I Petőfi Sándor

Brand I Henrik Ibsen

Csongor és Tünde I Vörösmarty Mihály I 14 órától **ráhangoló**

6 I Anton Csehov: A 6-os számú korterem című elbeszélése alapján

Galilei élete I Bertolt Brecht I utána **közönségtalálkozó**

Fekete ég – háborús előhang

Molnár Ferenc: A **fehér felhő** – mirákulum egy részben

Boldogságlabirintus I Galambos Péter – Kovács-Cohner Róbert

Mezei Mária: Hoztam valamit a hegyekből I Tóth Augusztina önálló estje

Szentivánéji álom I William Shakespeare

Tudod, hogy nincs bocsánat – József Attila est I Földes László Hobo

Csongor és Tünde I Vörösmarty Mihály

Mulatság I Sławomir Mrożek

Galilei élete I Bertolt Brecht

Vitéz lélek I Tamási Áron

Liliomfi I Szigligeti Ede

A gát I Conor McPherson

Fedák Sári I Szűcs Nelli önálló estje | narrált és jeltolmácsolt előadás

Körhinta I Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádaszy László – Vincze Zsuzsa

Nyáron, este fél tizenegykor I Marguerite Duras – Vörös Róbert

Éden földön I Szarka Tamás

III. MITEM – MADÁCH NEMZETKÖZI SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ

Angyalok a város fölött I **MITEM 1**

Szeszélyes nyár I Vladislav Vančura – Galambos Péter – Erneyi Bea I **MITEM 2**

Iliász I Homérosz I **MITEM 3**

Jindo Ssiitgmgut I sámánszertartás I **MITEM 4**

A közönség I Federico Garcia Lorca I **MITEM 5**

Hazafiak I Jovan Sterija Popović I **MITEM 6**

Galilei élete I Bertolt Brecht I **MITEM 2**

Éjjeli menedékhely I Makszim Gorkij I **MITEM 7**

A holló I Carlo Gozzi I **MITEM 8**

Éjjeli menedékhely I Makszim Gorkij I **MITEM 7**

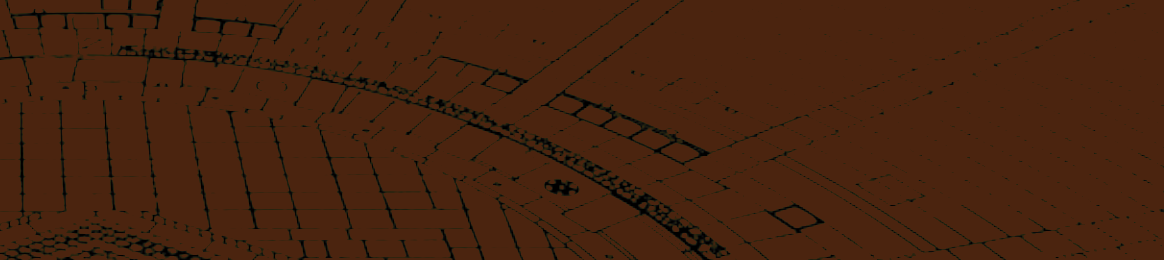
Li Yaxian I Luo Huaizhen I **MITEM 9**

Imigyen szóla Louis de Funès I Valère Novarina I **MITEM 10**

Nevek erdejében I Valère Novarina I **MITEM 11**

Gulliver utazásai I Jonathan Swift nyomán I **MITEM 12**

A Szindbád c. előadást 14, a Szeszélyes nyár c. előadást 16, a Psychét 18 éven felülieknek ajánljuk!

Kaszás Attila Terem	19	K	18:00
Gobbi Hilda Színpad	20	Sze	20:00
Kaszás Attila Terem	20	Sze	17:00
Nagyszínpad	21	Cs	20:00
Gobbi Hilda Színpad	21	Cs	17:00
Nagyszínpad	22	P	19:00
Gobbi Hilda Színpad	22	P	20:00
Nagyszínpad	23	Szo	20:00
Gobbi Hilda Színpad	23	Szo	17:00
Nagyszínpad	24	V	20:00
Gobbi Hilda Színpad	24	V	15:00
Gobbi Hilda Színpad	25	H	15:00
Kaszás Attila Terem	25	H	19:30
Nagyszínpad	26	K	15:00
Kaszás Attila Terem	26	K	19:30
Gobbi Hilda Színpad	27	Sze	19:00
Kaszás Attila Terem	27	Sze	19:30
Nagyszínpad	28	Cs	19:00
Gobbi Hilda Színpad	28	Cs	19:00
Kaszás Attila Terem	28	Cs	15:00
Bajor Gizi Szalon	28	Cs	19:30
Nagyszínpad	29	P	19:00
Gobbi Hilda Színpad	29	P	19:00
Kaszás Attila Terem	29	P	19:30
Bajor Gizi Szalon	29	P	19:30
Nagyszínpad	30	Szo	19:00
Gobbi Hilda Színpad	30	Szo	15:00
Kaszás Attila Terem	30	Szo	19:30

Áttűnés I Witold Gombrowicz I **MITTEM 13**

Korszerűtlen koncert I **MITTEM 14**

Psyché I Weöres Sándor I **MITTEM 2**

Sirály I Anton Csehov I **MITTEM 15**

Korszerűtlen koncert I I **MITTEM 14**

Don Quijote I Verebes Ernő – Cervantes I **MITTEM 2**

Vízkereszt, vagy amire vágytok I William Shakespeare I **MITTEM 16**

TIIT I William Shakespeare: Titus Andronicus műve nyomán I **MITTEM 17**

Vízkereszt, vagy amire vágytok I William Shakespeare I **MITTEM 16**

Akropolisz I Stanisław Wyspiański I **MITTEM 18**

6 I Anton Csehov: A 6-os számú korterem című elbeszélése alapján I **MITTEM 2**

A helység kalapácsa I Petőfi Sándor

Ballada a két sebzett hattyúról I Földes László Hobo

Don Quijote I Verebes Ernő – Cervantes

Családi kérdés – Befejezetlen szimfónia I Márai Sándor

Farkashajsz I Hobo életmű sorozata

Psyché I Weöres Sándor I 18 óra 30-tól ráhangoló

Betyárjáték I Ferenczi György és a Rackajam

Három nővér I Anton Csehov

Shakespeare Összes Rövidítve I Madhouse Theatre Company | angol nyelven

Bodrogi – Voith, Voith – Bodrogi I zenés találkozás a hatodikon

Körhint I Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádasz László – Vincze Zsuzsa

Ingyenélők I Csiky Gergely

Shakespeare Összes Rövidítve I Madhouse Theatre Company | angol nyelven

A Szkalla lányok I Örkény István

Szentivánéji álom I William Shakespeare

Fodrásznő I Szergej Medvegyev

Halj meg és nagy leszel I Földes László Hobo

A III. MITTEM-en színpadra lépő társulatok (a bemutatkozás sorrendjében)

1. Teatro Potlach

Fara in Sabina, Olaszország

2. Nemzeti Színház

Budapest, Magyarország

3. Polyplanity Company

Athén, Görögország

4. Sámánszínház

Jindo-sziget, Dél-Korea

5. Teatro de La Abadía, Katalán Nemz. Sz.

Madrid, Barcelona, Spanyolország

6. Szerb Nemzeti Színház

Belgrád, Szerbia

7. Állami Zenés és Drámaszínház

Tbiliszi, Grúzia

8. Alekszandrinszkij Színház

Szentpétervár, Oroszország

9. Szecsuáni Opera

Csungking, Kína

10. Csokonai Nemzeti Színház

Debrecen, Magyarország

11. Festival d'Avignon, L'Union des contraires

Franciaország

12. Radu Stanca Nemzeti Színház

Szeben, Románia

13. Teatr Powszechny

Radom, Lengyelország

14. Moszkvai Művész Színház Akadémia

Moszkva, Oroszország

15. Théâtre Vidy-Lausanne

Svájc

16. Tamási Áron Színház

Sepsiszentgyörgy, Románia

17. P. A. Ojunszkij Szaha Színház

Jakutföld, Szaha Köztársaság, Oroszország

18. Teatr Współczesny

Szczecin, Lengyelország

SZCENÁRIUM

A Nemzeti Színház művészeti folyóirata –
2016. március, IV. évfolyam, 3. szám

A folyóirat kiemelten foglalkozik az idei MITEM várható fontos eseményeivel. Mindenek előtt a délvidéki rendezővel, Urbán Andrással készült interjút ajánljuk az olvasó figyelmébe a *Hazafiak* című eladásáról, amely a belgrádi Szerb Nemzeti Színházban tavaly az évad előadása volt. Az interjúból egy karakteres rendezői koncepciót ismerhetünk meg, de bepillantást nyerhetünk a Délvidéken működő szerb és magyar színházi műhelyek multikulturális közegébe is. A világhírű lengyel színházi nyelvújítónak, Tadeusz Kantornak *A krakkói Ulysses* címmel megrendezésre kerülő életmű-kiállításához Király Nina színháztörténész írt előszót. A MITEM-en magyar és román nyelven évről évre fellépő romániai társulatok sikerének titkáról Kulcsár Edit írását olvashatjuk. Félmúlt rovatunkban Tömörty Márta bábos dramaturgot, a Nemzetközi Betlehemes Találkozók kezdeményezőjét, a Szárnyas Sárkány Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivál egyik szervezőjét ismerhetik meg.

„Andrzej Wajda [1972-ben] fölvetette a kérdést Jancsó Miklósnak: Vajon mivel magyarázható, hogy mindkettőjük esetében az első filmek (a *Hamu és gyémánt*, a *Csatorna*, illetve a *Szegény legények* és a *Csillagosok, katonák*) aratták külföldön a legnagyobb sikert, holott ezek a művek a lengyel, illetve a magyar történelmi fejlődést modellezik. Jancsó szerint Közép-Európa szabálytalan, viharos történelme a forma hihetlen intenzitását, az elemi egzisztenciális helyzetek végsőkéig sűrített kifejeződését hozza magával, s ezek a helyzetek arra az örök, általános emberi tragikumra világítanak rá, mely a »normális« nyugat-európai fejlődési modellek civilizációs áttételein keresztül szinte már nem is érzékelhető.” (Király Nina)

„1977-ben Prágában nagyon is jelen volt a politika a mindennapokban. Aki a Chartát aláírta, eleve halott volt. Akik meg nem írták alá az »ellen Chartát«, azok voltak a másodfokú »feketesegűek«. Emiatt a főiskolán tanárhiány volt. X. Y. nem taníthatott, mert aláírt vagy mert nem írta alá az ellenchartát, vagy mert egyszerűen külföldre távozott. A megmaradt tanárok »fű alatt« azért leadták nekünk a Prágai Iskola által kidolgozott legfontosabb elméleti alapokat, melyek akkor még Magyarországon újdonságnak számítottak.” (Tömörty Márta)

„...dupla kokárdát hordanak: kívül a szerbet és alatta a magyart, vagy fordítva, ahogyan a változó viszonyok éppen diktálják. De ez a fajta mentalitás az 1990-es évek háborús időszakára traumáira is jellemző, amikor a szembenálló felek kölcsönösen gyilkolják egymást. Minden

A márciusi szám tartalmából:

MITEM 2016 „A darab hősei dupla kokárdát hordanak” – beszélgetés **Urbán András** rendezővel | **Király Nina**: A krakkói Ulysses | **Kulcsár Edit**: Út a valóságtól a színházi varázslat felé | **KULTUSZ ÉS KÁNON** **Balogh Géza**: Avantgárd színház Lengyelországban (6. rész) | **FOGALOMTÁR** **Végh Attila**: Álom | **MŰHELY** **Békés Rozi**: Az illusztrációtól a színházi látványig. Jaschik Álmos tervezői világa | **Borgó András**: A csodálatos mandarin színházi megújulása | **OLVASÓPRÓBA** **Eugenio Barba**: Az elidegenítés eszközei az orosz formalisták, Brecht és Zeami szerint | **Bertold Brecht**: Tanulmányok a Sárgarézsáshoz. Utcai jelenet | **FÉLMÚLT** „Ugrásra készen ott állt a fiatalok generációja” – beszélgetés **Tömörty Mártával** | **HANG-SZÍN-KÉP** **Galambos Péter** színháza | **KILÁTÓ** Jöhet a finomhangolás! – **Rázga Miklós** (Pécsi Nemzeti Színház), **Seregi Zoltán** (Békéscsabai Jókai Színház)

oldalon nagyok a veszteségek és folyamatosak a vádaskodások, miközben egyik náción sem tudja felvállalni, hogy genocídiumot követett el; helyett nemzeti önképének helyreállítása érdekében inkább megpróbál kimenekülni ebből a számára vállalhatatlan pozícióból.” (Urbán András)

„Úgy játszani, hogy a közönség akadályoztatva legyen abban, hogy egyszerűen azonosuljon a darab karaktereivel. Akcióik és törekvéseik elfogadása vagy elutasítása a tudat szintjén történjen meg, és nem, mint ahogy eddig történt, a közönség tudatalattijában.” (Bertold Brecht)

„Ime a színpadon... vagyok. / De mégsem játszom. / Személyes életem / Szegényes foszlányai / »kész tárgyakká« / válnak. // Minden este / RÍTUS / és ÁLDOZAT- / bemutatás. / S mindez – / A győzelmért.” (Tadeusz Kantor)

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy

a **szcenarium**-lapszámokhoz

való hozzájárulás módjáról a lap szerkesztőségének

ezen a telefonszámán érdeklődhetnek:

+36 1 476 68 76

szcenarium

A Nemzeti Színház művészeti folyóirata

CYRANO

Bemutató: május 13.

Hősök. Minden este hétkor. Nemzeti Színház.

Nagy Mari és Tóth Augusztina a Csongor és Tünde című előadásban | fotó: Eöri Szabó Zsolt

A III. MITEM ELŐADÁSAI – ÁPRILIS 11–24.

SZESZÉLYES NYÁR (Budapest) **I** **ANGYALOK A VÁROS FÖLÖTT** (Fara in Sabina) **I** **ILIÁSZ** (Athén) **I**
A KÖZÖNSÉG (Madrid) **I** **JINDO SSIITGIMGUT** (Dél-Korea) **I** **GALILEI ÉLETE** (Budapest) **I** **HAZAFIAK**
(Belgrád) **I** **ÉJJELI MENEDÉKHELY** (Tbiliszi) **I** **IMIGYEN SZÓLA LOUIS DE FUNÈS** (Debrecen) **I**
A HOLLÓ (Szentpétervár) **I** **IMIGYEN SZÓLA LOUIS DE FUNÈS** (Debrecen) **I** **LI YAXIAN** (Szecsuan) **I**
NEVEK ERDEJÉBEN (Avignon) **I** **ÁTTŰNÉS** (Rádó) **I** **GULLIVER UTAZÁSAI** (Szeged) **I** **PSYCHÉ**
(Budapest) **I** **KORSZERŰTLEN KONCERT** (Moszkva) **I** **SIRÁLY** (Vidy-Lausanne) **I** **DON QUIJOTE** (Budapest) **I**
VÍZKERESZT, VAGY AMIRE VÁGYTOK (Sepsiszentgyörgy) **I** **TIIT** (Jakutföld) **I** **AKROPOLISZ** (Szczecin)
I **6** (Budapest)